

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08452

TRIT IN BAGINEN

Yehoshua Monik Lederman

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

י. מאניק / טריט אין באגינוען

י. מאניק

טריט אין באגיינען

פארלאג „אנקער“ חיפה

Copyright, 1955,
by I. Manik - Lederman

דפוס „אות“, ת"א"יפו

אין זוניקן הי

* * *

מיין קאפ שוועבט
איבער בוים, איבער פעלד, איבער זאנג,
און וואו איך גיי, קומט מיר אקעגן
דיין גאלדן געזאנג.

אומעטום, אויף שריט און אויף טריט,
אינם יאך פון דיין חלום געשפאנט,
רידערט מיט שאף און מיט בוי
פון אונטער דיין האנט.

דאָרט, וואו זומפ האָט געלויערט מיט טויט,
גרינען היינט פעלדער אין בלי,
בליען היינט דערפער אין גלי, —
פּרוכט פון דיין זוניקער מי.

פרייט זיך אין שטוינונג מיין בליק:
עס וואקסן דאָ אויס ווי דורך כישוף
צעפינקלטע, רוישיקע שטעט,
און ס'בליט־אויף א ישוב נאָך ישוב.

דורכן פענצטער פון דער באן

איך שטיי ביים פענצטער פון דער באן
און באטראכט מיט וואָג און מאָס
יעדן לויפנדיקן שפּאַן,
ווי אַן אלטער באלעבאַס...

כאַטש עס איז מיר שוין באקאַנט
יעדער בוים אויף יעדן ראַנד,
שטוין איך תמיד פונדאַסניי,
ווען עס לויפט א וואַלד פאַרביי,
און א דערפעלע אין בלי,
און א טשערעדע פון קי.

ווייל איך האָב אין יעדער בייט
דאָ א קערן צייט פאַרזייט,

און צו יעדן ביימל'ס גרייס
ביגעשטייערט האָב מיין שווייס.

יעדן דאַרן אין דעם שלאקס
האַב איך אויפגעמונטערט: וואַקס!

און מיין האַמער זיינע קיש
האַט געשענקט איעדן כביש.

יעדער סאזשעלקע און טייך,
צו'ן א בלויען דימענט גלייך,

איבער לאַנדשאפטן צעשאַטן —
כ'האַב אין זיי געלאָזט מיין שאַטן,

און מיין שאַטן מיט געצאַפּל
היטן זיי אין זייער אפּל...

ח ד ר ה

געקומען צו דיר בין איך זומער,
און אויפגעבליט האַסטו אין ווינטער:
צופיסנס מיט מאנדלבליט ווייסן;
די פעלדער מיט פרייד, מיט צעגרינטער...

די דופטן פון דיינע פרדסים
מיט בלענד פון דער זון זיך פארמעסטן...
די הייזער אליין, דיינע ווייסע
אין וועלדלעך, אין שלאנקע זיך נעסטן.

און איבער דיין גרינקייט די זאמדבערג —
צעבלענדיקט ווי גאלדענע שנייען.
און ים רעדט אין זיי, ווי א טויטן,
אן אויפהער אריין זיינע ווייען...

אין מזרח די בערג פון אפרים
זיך טוליען אין נעפל, אין גרויען
ביים אויפגאנג פון זילבערנע זונען
און ס'דופטעט מיט פרישקייט פון טויען.

און ס'שמרעקן די זועגן זיך, דיינע
די ווייטן, די בלויע דערלאנגען;
און כאנען מיט פייה און מיט צישע,
זיי קומען צו פויען ווי שלאנגען...

רמת-גן, רמת-גן,
איז נאך ערגעץ-וואו פאראן
אזא ישוב,
פול מיט כישוף,
ווי עס איז רמת-גן?..

שטיי און שטוין איך אין באקאנטשאפט
מיט דיין בערגלדיקער לאנדשאפט —
אומרו-ערד פון ראנד צו ראנד, —
שענסטע טאכטער-שטאט אין לאנד!

דא א גאס און דא א גארטן,
דא צעאקערט פעלד און דארטן —
ווידער גאסן אין צעוואַרף, —
ביזטו שטאט צי ביזטו דאָרף?

נישט געדערפלמ, נישט געשמעמלט...
ס'האָבן ביידע זיך פארקיימלט
האנט אין האנט, און פעלד מיט שטאט
טאנצן דא א קאראהאָד!..

היזער, ביימער, ווי מיט פליגל,
שפרינגען דא פון טאָל אויף היגל,
און פון היגל מיטאמאל
טאנצן זיי אראָפּ אין טאָל...

רמת-גן, רמת-גן,
איז נאך ערגעץ-וואו פאראן
אזא ישוב,
פול מיט כישוף,
ווי עס איז רמת-גן?..

נתניה

פון דעם ים ביז טראנסיאָרדאניע —
מיט דער האנט כאַטש נעם דערלאנג...
דאָך פון צמח ביז נתניה
איז נישקאַשע פון א גאנג...

גיי איך איבער לאנד פון שטאמען
דיך צו זען אזוי זיך סתם
זוי מיט בוים און כלום צוזאמען
בליסטו פּרילינגדיק ביים ים...

ווי א גינציק-יינגע ווירטן,
אַרנדיק אויף ליבע געסט,
גרייטסט זיך תמיד צו'ן א דריטן
אייביק-בליענדיקן פעסט...

זאל דער גורל נאָר פארווישן
צייט פון ביטערניש און פּיין,
וועסטו גרייטן פולע מיטן —
מאנדלען, קיכעלעך מיט וויין...

אין דיין לוסט צו בוי און שאפן
צייכנסטו דערווייל געמארק:
דאָ ביים ברעג וועט זיין דער האפן,
און אדאָ וועט זיין דער פארק,

און אַדאַרט, מיט כוואליעם — שוועסטער
וועסטו זיך פארמעסטן דרייסט...
און אין אַוונט דער אַרקעסטער
וועט פארווינגן דיך מיט טרייסט...

רחובות

ערשטע טעג פון מי ביי דיר —
טעג אין פרייד פון מי געכאוועט.
הער איך אומעטום נאך איצט
אין מאראנצנבליט „רעכאוועט“...

א ווי גרויס איענע שעה,
ווען אריבער זאמד און גרודעם,
גייענדיק צו דעם קמף,
אין די בלויע בערג יהודה'ס

ס'האט די זון אין פארבן-טויש
זיך געטאן אזא צעפלאקער
און איך האב צום ערשטן מאל
דיך דערזען אין פעלד ביים אקער!

אין די נעכט — לבנה-נעכט,
אין מאראנצן-דופט פארציקערט,
ווייסן וויין פון זייער ליכט
ביז פארנעםנקייט געשיכורט...

און די האַראַס, דאָס געזאַנג
איז געווען פאר מיר א צייכן,
אז נישט ווייט איז שוין דער מאַג
אונדזער פרילינג צו דערגרייכן...

כאַטש דער יום־טוב פון אמאָל
איז געוואָרן אינדער־וואָכן,
שפּאַן איך תמיד דאָך געטריי
אין דעם יאָך פון דיינע יאָכן.

און איך ניג אצינד מיין ליד
צו דיין גרינענדיקער לאנדשאפט,
זאָל עס זיין א צייכן פון
אונדזער פריידיקער באקאנטשאפט...

ערשמע טעג פון מי ביי דיר —
טעג אין פרייד פון מי געכאָועט,
הער איך אומעטום נאָך איצט
אין מאראנצנבליט „רעכאָואָט“...

1937

זכרון-יעקב

און זעסטו נעסטן אינדערהויך
צעווישן בערג דאס אַדלער-דאַרף;
אין נעפל, בלוילעכן ווי רויך,
צעווישן בערג דאס אַדלער-דאַרף,

דערפרייסטו זיך, ווי גלייך דיין אויג
וואַלט איצט אנדעקט א קיניגרייך;
און צווינגט דיין טראַט זיך טאַן א נויג
אהין, צו יענעם קיניגרייך...

און דאַרטן שלענגלט זיך דער וועג
דעם בארג-ארויף פאר דינע פיס.
א תהום דיך שרעקט אין דיין געיעג
און לויפט דיר נאָך ביי דינע פיס.

באלד קומסטו אין א וועלדל אָן,
איז שטייען שטיל די ביימער דאָ;
אין סודותדיקן תפילה טאַן,
עס שטייען שטיל די ביימער דאָ.

און ווייטער כוואליעט זיך דאָס דאַרף
ארויף — אראַפּ, ווי אויף א טייך;
מיט טרויבנגערטנער אין צעוואַרף,
ארויף — אראַפּ, ווי אויף א טייך...

אין מערב-זייט דער בלויער ים
צעזילבערט איז אקעגן זון ;
אין גרינעם ברעג, זוי אין א ראם,
צעזילבערט איז אקעגן זון.

און מענטשן דא מיט פרייען בליק
דיר גריסן שמייכלענדיק „שאלאָם!“
דו קערסט זיך אויף דיין וועג צוריק
און שעפטשעסט אלץ: „שאלאָם, שאלאָם!..“

ירושלים

דיינע יינגע, שטאלצע גאסן
שמייכלען שוין אויף מאָג, אויף נייעס...
וואונדיק ווי עס איז דיין אויפגיין,
ביזמו שייך, ירושלים!

זויפל קנאה ס'האָט פארפלאַנטערט
דיך אויף וועג... און זויפל בייזער...
שטייטו בענקענדיק-פארהלומט
און דו זוארסט אויף דיין דערלייזער.

און אז קומען וועט דערלייזער
צו דיין פרומער שוועל צו שלייכן,
צו דיין מלכותדיקער שיינקייט
ווער וועט קאָנען דאָן זיך גלייכן?..

ער וועט איבער דיר צעשמרעקן
זיינע בענטשנדיקע אַרעמס
און וועט דיינע בערג באַקליידן
מיט פּאַלאַצן און מיט טורעמס.

און ער וועט דיין קאַפּ באַשיינען
מיט אַ גילדערנער עטרה.
אַיי וועט דעמלט זיין אַ שמחה
אונטער הימלען, דיינע קלאַרע!..

תל-אביב

פון שטיין אויף שטיין וואקסט-אויס א וואנט
אויף זאמדן, גאלדיק-בלאס...
און וואנט נאך וואנט, און הויז נאך הויז
וואקסט-אויס א נייע גאס.

באטראכטן אלץ און וואונדערסט זיך:
מיין גאט, וואס איז געשען?..
ערשט נעכטן זאמד, און וויסטעניש,
און דערנער דא געווען.

און היינט — א בלומענגערטנדל
שוין בליט ביי יעדן הויז,
און קינדער אויפן גלאנציקן —
אספאלט אין שפיל און בריוו.

און דו שפאנט-אום גאס-אויס, גאס-אין, —
זיי שורות אין א בריוו, —
אזוי זיך בויט די פרעכטיקע,
די שיינע תל-אביב...

א

אז איך הער דיך פארציילן דעם אויפבלי
פון א דארף צי א שמאט אינם לאנד,
קלייב איך די ווערטער, ווי פערל,
און איך סילע זיי אויף אין לעגענדעס...
איך ווייס: אונאן מיין געזאנג וועט נישט גרייכן,
וועלן אויגן צעשמראלן מיט האפנונג,
און הערצער — מיט פרייד זיך צעבליען...

דאסמאל פארציילט האסטו: חיפה.
און איך האב זיך דערמאנט:
א טאג פון סופומער.
און איך:
קוים א יאר זייט מיין קומען אהער פון ניו-יארק,
האב געשוועבט אויף די הייכן פון-כרמל
אין דערווארטונג אויף דער, וועמענס נאכשפראץ איך בין.
זי — געאיילט מיט א שיף.
צו זען זיך מיט מיר
פונם לאנד בעסאראביע...

דא צווישן ווילעס, און גערטנער,
און נאענט אזוי צו די וואלקנס און זון, —
פון צפונזייט
קלעטערט די שמאט בארג-ארויף
און מויער נאך מויער
פארקלייבט זיך אהער אין דער הייך.

זיי בלייבן דאָ הענגען,
ווי נעסמן פון אַדלערס;
און אונטן, דעם כרמל צופיסנס,
זוימלט מיט שיפן אין האפן;
און רעכטס פונם האפן —
זיך וויקלט פונאנדער דער עמק-זבולון
מיט זיינע ישובים,
באגלייט פון די בערג פון גליל.
און פון הינטער די בערג פון גליל
שטארצט, ווי א זקן, געהילט אין א טלית,
דער חרמון...

פון דרומזייט:
דורך צווייגן פון ביימער, ווי דורך שפאקטיוון —
ערדן, צעטאנצטע, צעקאכטע...
און אונטן, אויף אפגרונטן טיפע
ציטערט, ווי גאלד, ווי צעפלאַסנס, דער ים קעגן זון...

שפעטער, א מידער, בארוישטער,
אויף א באנק אין א גארטן, —
א ווינקעלע, שמיל און באזונדער, —
די רעשט פונם טאָג
און די נאכט
געקנוילט זיך אין פיבער
פון פריידיקן זוארטן...

אז איך הער דיך פארציילן דעם אויפבלי
פון א דאָרף צי א שטאָט אינם לאנד,
קלייב איך די ווערטער, ווי פערל,
און איך סילע זיי אויף אין לעגענדעס...

דאָסמאָל פארציילט האסטו: חיפה.
און איך האָב מיך דערמאָנט:
קוים א יאָר פאַריבער זייט יענעם מעת-לעת,
און געשטאנען בין איך אין פארנאכט
זיך צו שיידן מיט דער, וועמענס נאַכשפראַץ איך בין,
אויפן זעלביקן אַרט, וואו געווארט אויף איר קומען...
און זי, אין רו, אין געלייטערטער,
פילנדיק נאָנט די מינוט פון צעשייד,
האַט פול מיט באדייטונג, מיר אָפגעציילט ווערטער:
„מיין קינד, איך פאַר קריק אהיים,
און ווער ווייס צי מיינע אויגן וועלן דיך נאָך זען אמאָל...“

און מיר האָט געדאכט:
די צייט פון איר זיין דאָ
איז פאַריבער — א חלום...
און איך האָב געזאָגט מיט א טרער:
„א מאמע, זע:
אויפן זעלביקן אַרט
ערשט צריק מיט א יאָר געווארט אויף דיין קומען,
און דאָך...
דערקענסטו זייט דעמלט די שטאָט?..
אויב דיין קינד איז דיר ליב,

דערלויב אים די פרייד פון זיך מיעז און הימן, געבורט
פון א לאנד..."

עס זענען נאך פיל דא פארבייגעגאן מאמעס.

איינע איילט זיך אהיים,

באלאדן מיט פרוכט-קארב;

א צווייטע גייט סתם זיך שפאצירן;

און איינע —

טיילט זיך אפ פון מיין וועזן

און וואנדערט אוועק

אלין ווייטער און ווייטער,

און צוזאמען מיט זון

פארגייט דארט אין מערב...

ח י פ ה

א

איז פרימארנגנדיקער ווייט
דיך צו זען פון צפונזייט :
פון א מאַנסטער-זועלט אַרויס
איז דער כרמל אַנגעלאָפּן,
אויפגעכאַפּט דיך אויף זיין שוים
און ער טראַגט דיך אלץ קיין צפון...

און דער ים, דער בלויער ים
דיר צופיסנס איז נישט סתם...
ס'איז דער ים דאַרט אין זיין דרימל
אויכעט טיפער, בלויער הימל,
שוועכסטן-אום אינמיטן רוים
האַלבע זואַר און האַלבער טרוים...

נאָר אויף זונען-שטרעקעס ברייט,
דיינע יינגע טעכטער-שמעט
כאַווען פון געוויקס דעם קלאַנג,
ביימערשן גערויש אויף וועגן,
און מיט זייער גריין געזאַנג
שטרעקן זיך צו דיר אַקעגן...

ב

אנדערש מוסטו גאר א מויש
אל דיין פראכט אין פארבן-רויש,
ווען איך קלעמער אויפן קארק
פון דיין גרויען כרמל-בארג:

דא, אין שטילקייט, אין געהיימער,
דורך די צווייגן פון די ביימער
גאס נאך גאס אראפ זיך טרעפן,
איינגעהילט אין בלויע קרעפן.

און באנאכט פונדאנעט, היפה,
ביזטו ענלעך צו'ן א שריפה.
טיף אין הושך איינגעגליט...
ביזט א בליץ-געשליפן ליד,
פייער-זילביקע די מאסן;
ביזט א לאווא-טיין, צעגאסן
און מיט גליענדיקן שטראם
גיסטו זיך אריין אין תהום...

ים המלח

ים המלח, ים המלח,
ביזט אי אומעטיק, אי פריילעך...
צווישן בערג, און טאל, און היגל
ליגסטו ווי א קינד אין וויגל...

ליגסטו ווי א קינד אין וויגל
און מיט הימל אין דיין שפיגל
וויגסטו זיך אין טרוים פון דרום
ביז עם קומט צו דיר א שמורעם.

קומט צו גיין צו דיר א שמורעם
און מיט חוצפהדיקן אָרעם,
פול מיט רייצעניש און ווימל
הייבט-אָן וועקן דיך פון דרימל..

הייבט-אָן וועקן דיך פון דרימל,
וואַכסטו-אויף מיט א געברिमל,
און אין דעם פאַרלויף פון רגעס
וואַרפט זיך שוין אין דינע ברעגעס.

וואַרפט זיך אין דינע ברעגעס,
זוכנדיק אוואו אַ יועג איז
דו זאַלסט קאַנען זיך אַ רים טאָן,
און אַ שפּאַר טאָן, און אַ גים טאָן.

זיך א שפאר טאן, און א גים טאן,
און מיט פרייד-געשריי א פלים טאן,
און אריבער זאמד און צאמען
לויפן צו דיין רויטער מאמען...

לויפן צו דיין רויטער מאמען,
דארט צו זיין מיט איר צוזאמען.
נאָר די בערג, די אלטע וועכטער
מיט די זין און מיט די טעכטער.

יא, מיט אלע זין און טעכטער,
קייכנדיקע פאר געלעכטער,
אַרעם איינגעקנופט אין אַרעם,
לאזן קוועלן דיך פון שטורעם...

פארטאָג אין דאָרף

דאָס דאָרף שלאָפט שמיל ביים ברעג פון דער נאכט.

הייזער, מיט דאשקעס, אראָפגערוקט איבער די אויגן,
שטייען אריינגעמאָן אין זיך אינדערוואַרטונג.

פאלמען, ווי שלאַנקע בעדואינערלם,
שטארן מיט צעשוּיבערטע קעפּ אינדערפינצטער.

און לבנה אויף דער ברוסט פונם ים
דערוינגט איר שוואַנען-ליד און פארגייט.

ערגעץ-וואו אינדערווייט
פירן הינט א וויכוח,
שפרעכן-אויס דעם טאָג אויפן מזרח.
דאָס פאָרחושכטע פנים פון טאָג
קרומט זיך אין פּיין פון דערוואַכונג.
און לייטערט זיך אויס...
ברעמען הייבן זיך אין דערלייכטערונג אויף,
באקן גיסן זיך אָן מיט רויטקייט,
און א שמיכל באווייזט זיך אויף ליפן...

א פויגל אין א בוים
דערוואכט פון שלאָף
און פארלאַזט דאָס פעלד פון שטילקייט...
באלד א צווייטער... א דריטער...
און — ביימער ברעכן-אויס מיטאמאָל און געזאנג...

א וועכטער, מיד און פארלעכצט פון דער נאכט,
טראגט אהיים די מזרח-שיין אויף זיין ביקס...
זיינע טריט הילכן-אפ אינדערווייט
און וועקן דאס דארף
צו תפילה פון מי.

מיטנטאג

די זון גיסט איר גאלד אויף ביימער.
די ביימער האלטן-אונטער די הענט.
דאס גאלד רינט זיי פון צווישן די פינגער...
...

דער טאָג נייגט זיך צום פאָרגיין

דער טאָג נייגט זיך צום פאָרגיין.
דער זונפאָרגאנג אהינטערן וועלדל
צעשיינט זיך מיט פייערדיקע אויגן,
ווי זיי וואָלטן קוקן פון א געהיימניספולער וועלט ארויס...
א גאָלדיק-בלויכער שטראל פון הינטערן מערב
שלאָגט זיך דורך א וועג דורך אלע פארבן
ביז אין מיטן הימל
און שטעלט זיך אָפּ איבער מיין קאָפּ...

יא, ס'האָט איצט דערגרייכט די שעה פון געזאנג...

איך אייל זיך אהיים.
אין דער היים טובל איך מיין לייב
אין זיבן וואסערן
און הייליק, און דערלייטערט,
ווי א כהן גדול,
טרעט איך אריבער די שוועל פון מיין היכל...

די איינזאמע שטעגלעך צעווישן באַיאַרעם,
 אין זוינמער צעגרינמע,
 דאכטן מיר אויס אַט-די געגנט — א פארק
 וואו נאטור איז אין אייביקן יובל...
 האָב איך ליב דאָ איעדן פארנאכט
 ארויסצוגיין איינער אליין הינמער דאָרף
 און זיך לאָזן שפאצירן, מיט ביימער געאַרעמט
 צום ריטם פון זונאונטערגאנג,
 און פלוצים דערזען ווי שאקאלן,
 וואָס וויינען-אריין אין דער שקיעה,
 צינדן די רויטקייט פון מערב;
 און שטוינען צוזאמען מיט איינזאמע הייזלעך
 אויף באַרגיקע ראַנדן
 ווי רויטקייט פון מערב פאַרגייט זיך אין בענקענדיק-בלוי;
 און היטן דערנאַכדעם ווי נאכט —
 בעדואינערן,
 קומט-ארויס קעגן מיר מיט לבנהקן קרוג אויפן קאַפּ;
 ווי ס'לעצטע געזאנג פון א פויגל
 וועבט זיך אריין אין דער שטילקייט;
 און ביימער שטייען באוועגלאָז,
 גלייך זיי הערן זיך איינעט אין סוד פונם אָוונט...

דאָס ליכט פונם טאָג

דאָס ליכט פונם טאָג, וואָס פארגייט,
זאמלט זיך איין אינם מערב,
און שטילע, פארהלומטע נאכט
שוין ווידער די ערד איז מקרב.

נאָך טאָג פון מי ביי דער ערד
אין זוניקער, העלער צעגליטקייט
א שווים אין פארנאכטיקן טייך
היילט דיינע גלידער פון מידקייט.

ווילסטו שוין בלייבן אין פעלד
צו זיין ביים פארגאנג פונדערנאָונט,
שטוינסטו צוזאמען מיט בוים,
מיט בארג, און מיט אלץ, וואָס אין אָונט.

פארשפעטיקטע בין זומט-פארביי,
און ס'הייבן-אָן זינגען די גרילן.
א קעמל שטייט אונטער א פאלם
און קוקט אויף דיר, קוקט ווי מיט ברילן...

שטייסטו אזוי און דו גאפסט
ווי פארהאנגען פינצטערניש פאלן,
ביו וואנעט סע יאָגט אויף דיר אָן
דאָס בלינדע געוויין פון שאקאלן.

דער נאָוועמבער-טאָג

דער נאָוועמבער-טאָג פארלירט זיך
אין ווייטן גערויש פונם ים.

הארבסטיקע קילקייט.

מונקעלע וואַלקנס טויכן-אויף פון הינטערן וועלדל.
שארן זיך אַוועק קיין מזרח מיט צאנקענדיקע לעמפ.

אַפגעבראַכן ליכט אויפן מערב.

פינצטערניש הילט אין אַיילעניש די בערג,
מעקט זיי אַפ פארן בליק.

וואו איז דאָ פאַרגאַנגען די זון?

ווער רויבט עס דעם טאָג אזוי שנעל?

לבנה ראנגלט זיך מיט די וואַלקנס.

וואַלקן נעמען זי געפאַנגען.
פאַרבלענדן איר ליכט.

אַ ווינט, אַפגעווארט דעם דעמער,
טרייבט-אַן אַ רעדל זאמד אויפן ראָג.
פאַרשמערט די קינדער זייער האַרבסטיקע שפּיל.
קינדער אַנטלויפן מיט שרעק
אין שוים צו די מאַמעס...

כוואליעם אויפן ים שטייען-אויף מיט אומהיימלעכן גלאניץ...

וואַלקנס שפילן זיך מיט פייער-שלענג,
לאַכן מיט דונער-געלעכטער...

און די מעוועס אויף די כוואליעס
וויגן זיך דעם שטורעם אנמקעגן
און וויינען נאָך לבנה-ליכט...

נאך טעג. נאך שווער-באלאדענע

נאך טעג, נאך שווער-באלאדענע מיט לאנגווייל,
געפירט ווי קעמל-קאראוואן דורך מדבר פון דער צייט,
כ'האב ווידער דא געפונען רו —
אין מי!

מיט ערשטן קריי פון האן געפעדערט זיך פון שלאף,
אין טוי געוואשן מיינע אויגן,
כ'פארלייג דעם פיאש אויף אקסל
און שפאן-צוועק מיט גרינע פעלדער אין באיארע.
אין מזרח שווילט א זונען-טייך דעם ראנד פון בערג אריבער,
און גראזן נייגן זיך צו מיינע פיס,
טרייסלען-אפ דעם טרערן-טוי פון נאכט.

נאך טעג, נאך שווער-באלאדענע מיט לאנגווייל,
געפירט ווי קעמל-קאראוואן דורך מדבר פון דער צייט,
איך בייג מיך ווידער דא ארום די ביימער-שטאמען,
עפן-אויף די ערד, עס זאלן ווארצלען
קאנען פרייער אטעמען די לופט.

ביסלעכווייז צערירן זיך די אברים,
מוסקולן ווערן אנגעשפאנט מיט קראפט,
און האסטיקער, און טיפער ווערט דער אטעם...

דערשטיקעוועט די לעצטע שעה פון מי,
איך קער זיך צריק מיט שמיל געזאנג אהיים.
דארט ווארט א קאלטער דוש,
א ווייס געלעגער,
און שעהען, לויטערע פון שטילקייט און פון רו...

מיר זענען היינט פארטאג

מיר זענען היינט פארטאג ארויסגעגאן אין מדבר,
באוואפנטע מיט רידלען — און געזאנג
צו וועקן דאס געשוואלן לייב פון מאמע-ערד,
דא דורותדיק פארעלנדט
און מייל נאך מייל די שפור געקליבן
פון קעמל-מריט אין זאמד...

בערגלעך, אויפגעלאפענע ווי ביילן,
האבן אונדז אנטקעגן
מיט דערנער זיך געשפיזט...

און ווען מיר זענען שוין די ווילדערניש אריבער
און אנגעקומען צו דעם ברעג פון ים,
האט אלעמען באהערשט איין ווילן, איין געדאנק:
אדא, אויף וויסטער בלענדיקייט פון זאמדן,
וואו שלענג זיך נעסטן און סע יאמערן שאקאלן,
זאל לעבן אויפגיין פונדאסניי און זיך צעבליען...
און ס'האט א גלאנציק-נייער כביש, ווי א יריעה,
גענומען זיך צעוויקלען
פון אונטער אונדזערע הענט...

די זון געשטאנען איז א העלישע אין הימל
און מיט ווינמלעך, גליאיקע געשרפט אונדזער לייב.
א זעגל-שיפל אויפן האריזאנט
האט קוים צו מערקן, זיך געגלייטשט.

ווי ס'זאלט די בלויע קילקייט
מיט ווייסן פליגל אונדז געווינקען...
און דא-און-דארט א באקסער-בוים, געבויגן,
ווי וואנדלער איינזאמער, געטריבענער פון שמורעם,
האט צווייגן זיינע איבער אונדזערע קעפ,
ווי הענט אין בענטשונג אויסגעשפרייט,
ווען מיר באטרונקענע,
זענען צוגעפאלן רוען אין זיין שאטן...

צו חדרה

אין ים, אין דיינ גרינעם, חדרה,
איך פיל, זוי אין וואסער א פיש,
ווען איך גיי אין פארטאָגן זיך מיען
אין פרדס, אין פעלד, צי ביים כביש...

צו שמילן די תאוה פון ערד —
איך וועל היינט אין מי זיך ניט שוינען.
זי וועט אין גערעמענישטאָג
מיט פוליקער האַנט מיך באַלוינען.

א דעמלט צעשמייכלט זיך מילד
דער גרויער פארטאָגיקער נעפל,
ווען יינגוואַרג זיך איילט מיט געזאַנג
צום שניט פון די גאַלדענע עפל ...

ס'איז אלץ נאָר צום באוואונדערן

דער יידישער פּיאַנערן

ס'איז אלץ נאָר צום באוואונדערן אין דיר:
דיין העלדישקייט, דיין מוט, די פרייד אין דיר פון בוי.
דיין לויז דערפאר — א לעבל ברויט מיט קעז.
און האַסמו נישט מיט קעז, איז אויכעט גוט אזוי...

דו גיבסט דאָך אלצדינג אַפּ, וואָס דו פארמאָגסט:
דיין בלוט און מאַרד, דיין ייגנט און דיין בלי:
דאָך אַפּטמאַל צינדן נעכט א בענקשאפט אָן אין דיר
נאָך מוטערשאפט, נאָך שטילער היים און רן...

ס'איז אַרעם נאָך דאָס לאנד, ס'איז אלץ ביים אָנהייב נאָך,
דאָך פילסטו זיך דערווילטע אין דיין יאָך.
און בליקסטו אויף די דערפער, יינג אין זייער פראכט,
און אויף די פעלדער און די גערטנער, וואָס דו ליבסט,
א זעלטן גליק און שמאַלץ אין דיר דערוואכט, —
דו גלויבסט אין פאַלק און שמיכלסט און פארגיבסט...

דו ביזט א דיכטער

דו ביזט א דיכטער.
נאָר ווייסן דו ווייסט:
צו זינגען „קאיאַר“
אין קאפע-הויז ביים מישל
איז ווייניק
קאיאַר צו דערזינגען...

דו ביזט א דיכטער.
נאָר טראַגן דו טראַגסט נישט
די האַר דיינע „ווילד“
און פאריסן דעם קאַפּ,
ווי איינער, וואָס וואַלט
אויף די פליגל פון ליד
שוין געברענגט די גאולה...

נאָר איבער ראנד-גאסן, שמאַטישע,
קאָן מען טרעפן דיך
נאָך אלץ אין קאלד-קליידער
מיט וואסער-וואַג, האמער, און קעלנע,
גייענדיק פארנאכטלעך אהיים
נאָך א מאַג, נאָך א שווערן
פון מי ביי א בנין.

א דאך

ווי דער טאג הייבט-אן זיך וועקן
מיטן ערשטן זונען-שמראל,
הייבט-אן די מאשין צו דעקן
מיט גערויש און מיט געקנאל.

גלייך וואלט אנגעזאגט איעדן:
„טוק-טוק, טוק-טוק, פֿיך און פֿאך!
זויסן זייט, ביי דער געביידע
וועט מען גיסן היינט א דאך!“

און די ארבעטער, זיי שטייען
גרייט מיט רידלען אין די הענט.
אין באגין פֿון טאג, פֿון נייען
האָבן זיי זיך דאָ דערקענט:

ברוך ששון פֿון מצרים,
מענדל קאנט פֿון בוקארעסט,
און פֿון ווארשע — קווארטין חיים,
און רפאל פֿון טריעסט...

אלע זיי — דעם רוף פֿארנומען
פֿון דערוואכנדיקן לאַנד,
זענען זיי אַהער געקומען
צולייגן צום בוי אַ האַנט...

הייבט די ארבעט אן צו זידן,
גלייך סע וואלט די ערד געברענט,
איז קבלן* דאך נישט צופרידן,
שרייט און פאכעט מיט די הענט:

„הער נאָר, קאנט, מיין גרויסער טרוימער,
שנעלער גיב זיך דאָרט אַ קראַץ.
ברענג אַהער אַ טאַטשקע חומר,
זאמד, און זיפּזיף, און חציץ!

נ'דו, מיין ליבינקער רעפּאַעל!
די יאַפּאַנקע** — אויפן שמעל!
וויל מען בויען ערציסראַעל,
גיט מען, ברידערקע, די פעל!..”

און אזוי פאַרלויפן שעהען
אין געפלייסטער מי און בריוו. —
מיטן אַוונט-טראַט, דעם בלויען
אויסגעוואַקסן שטייט אַ הויז...

* בוי־אונטערנעמער.

** טאַטשקע, ענלעך צו'ן אַ קינדער־וועגעלע.

א ברונעם

א

פון דער זוייסל
און דעם דניעסטר,
די רייך-קוואליקע,
געקומען בער און בונעם
אויף מדבר-זאמון שטראליקע
בויערן א ברונעם.

ליגן גרודעס ערד,
זיך זשמורענדיק אנטקעגן זון,
דערמאנט ווען זיי אליין
זענען זון געוועזן...

מאכט בער, זיך זוישנדיק דעם שווייס:
— אוי, ברידערל, איז היים!
דאס וואסער אינם לאַגל
דערשעפט איז ביון דעק,
און אין אונדזער ברונעם —
נישט צו זען קיין לעק...

פינמלמ מיט די אויגן בונעם
און מכיניש
טאפט איעדער שיכט:
— א ליאדע שעה, און וואסער
מוז קומען אומגעריכט...

און אין אונט בער און בונעם,
ווי די האַזן.
זיך געלאָזן
זאָמלען טויען אין די גראָזן.
נאָר די גראָזן אין דעליריום,
אין דעם מדבר-לאַנד געפונען,
קוים באַרירט — און זיי, — אַנטרוּנען!..

ב

ליגט בונעם באַנאכט אין זיין צעלם.
אים דאָכט, אז ס'איז אונטער-
געגאַנגען זיין וועלט.
אין האַרצן ביי אים
זיך פאַרגנבענען שרעקן:
„ווער ווייס ס'אַראַ טיף
מען וועט דאַרפן אַנטפלעקן...
ביז דאָס וואַסער וועט האַבן
די רגע דערוואַרט —
ווי לאַנג נאָך וועט בלייבן
די האַפנונג גענאַרט?..“

נאָר דאָ זויכערט בערל
אריין אין געצעלט
פון וואַרט צו'ן אַ וואַרט
אים דער אַטעם פאַרפעלט :
— נאכט אין דער מיַדבר —
שטיל, ווי געווען...

נאַר ווען כ'האַב דעם ערשטן...
דעם טראָפּן דערזען,
זוינקט ער: „עס קומט באַלד
דער צווייטער צו גיין...“
געקומען דער צווייטער,
הייבן אָן קוועלן
מיליאָנען באַגלייטער...
ווישט זיך בונעם
פון פנים
די רעשט פון זיין דרימל,
לויפט ארויס אונטער
צעשמערנמן הימל,
זעט ער: נאַכט אין דער מדבר —
שמיל, ווי געווען.
נאַר אין ברונעם: — „גו יאָ,
ס'איז עפעס געשען...“

בייגט זיך איבער טיפקייט בונעם
און זיין לעכצנדיקער גאַרגל
אינם ברונעם
זיך צעשפילט — אָן אַרגל,
און ער רופט צום דנאָ:
— „וואַסער, וואַסער, ביזט שוין דאָ?..“
הערט ער ווי אַ צווייטער בונעם
אין דער טיף צעלאַכט זיך: „יאָ,
אין אַ גומער שעה!“

א. פינטעלע

צוערשט אן אוהל, א צריף.
איך בייג זיך איבער דער ערד,
הער זיך איין
צי ס'שלאגט אן אדער אין איר מוף.
דערנאך שפאן איך אין אקער די פערד,
צעקעמען די ווילדערניש גארע
און מיטן ערשטן שפראץ פון א גרעזל
שטייען הייזלעך שוין ארומען וואסערטורעם
גרייט צו גיין א הארא...

אויף דער פולער וואך, ביים סוף פון זיבן טעג,
איך צייל מיין פארמעג.
איך פיר מיט אויסגעהארעוועטער לאפע
איבער דער מאפע.
און ווי דערקוויקט פון א דופטיק ווינטעלע,
צווישן פינטעלעך — ישובים
צוגעקומען זע איך נאך א פינטעלע...

עמק-יזרעאל

א

בלויער טרוים אין גרינער וואַר,
זאפטליק אויפגעגאנגען, —
ביזמו איצט א גרינער טייך
אין די בערג געפאנגען...

איבער דינע כוואליקע,
זאפטליק-גרינע טיפן
גייען שטאַלץ און כשורהדיק,
גייען דערפער — שיפן,

אנגעלאָדענע מיט ברויט,
און מיט שאַף און רינדער
און מיט אונדזער גרויסער פרייד —
יינגער דור און קינדער...

הינטער זיך פארברענט די בריקן
 צו די פרעמדע וועלטן.
 זענען מיר אהער געקומען,
 אויפגעשטעלט געצעלטן.

און פארלייגט דעם פיאש אויף אקסל
 און אין אלע עקן
 זיך געלאזט מיט פעסטן טראַט
 און גענומען יועקן:

עמק, עמק, וואך שוין אויף
 פון דיין לאנגן דרימל,
 סע שאריעט שוין אויף טאָג
 מזרחדיקער הימל!

זע, מיר זענען אלץ די זעלבע,
 ווי אמאל אין שלום...
 און די יארן פון צעשייד —
 בלויז געווען א חלום...

האַט דער עמק באלד דערפילט
 צארטע האנט, וואָס קעכלט,
 און דערוואַכט, און אונדז דערקענט.
 און זיך ברייט צעשמייכלט...

פירט מען אקער איבער לאנען,
וועט דאס גראז זיך דא צעשפאנען;

שפאנט דאס גראז מיט טריט, מיט ראשע,
וועט די סטאדע האבן פאשע...

טרייבט אויף פאשע בייטש-געהילעך,
לויפט אין קריגלעך און די מילעך;

לויפט די מילעך און אין קריגלעך
שמיכלען קינדער אין די וויגלעך;

שמיכלען קינדער, וואקסן פרייער,
שטייט דא אויף א דור, א נייער.

נייער דור, וואס וועט די נעמען
פון די טאטעס ניט פארשעמען...

ים, ים, ים

וואס טוען שבת אינדערפרי
זעקס יינגען דא ביים ים?
— אונדז אלעמען האט היינט כאנאכט
געחלומט זיך דער ים...
איז זענען מיר נאך א באשייד
געקומען דא צום ים...

אויף יענער זייט פון ירקון-טייך,
וואס פליסט אריין אין ים,
דערזואכט שוין פעלד, און בוים, און גראז
צום אויפזינג פונם ים,
ווייל זון גייט-אויף צו לייכטן שוין
אויף ערד און איבער ים...

און מיר דערהערן א באפעל,
וואס קומט צו'ן אונדז פון ים: —
שפאנט-אן די זעגלען אויפן מאסט
פון שיפעלע ביים ים,
און לאזט צוזאמען זיך אצינד
אן אקער טאן דעם ים...

און טוען רודערס זיך א שנייד
אין בלויער פלאך פון ים,
אנטלויפט דער ברעג, אנטלויפט די שמאט
און אונטער אונדז דער ים...
און איידער קוקסט זיך נאך ארום
איז אלץ ארום — בלויז ים...

ווי שמיל איז דאָ און וואונדערלעך
פארטאָג אינמיטן ים!
א ווינט יאָגט-אָן מיט ליכט און זון
אויף אונדז און איבער ים...
און ס'נעמט אונדז אלע אָן א פרייד
צו ווארפן זיך אין ים...

און סתם אזוי צו טאָן א שטיף
מיט אומרו פונם ים ;
און סתם אזוי זיך טאָן א וויג
אויף אַפגרונט פונם ים ;
ווי אויף א מוטערלעכן שוים,
אויף אַפגרונט פונם ים...

אויפגעבליט האָט היינט דער מאָרגן

אויפגעבליט האָט היינט דער מאָרגן,
פריי פון ארבעט און פון זאָרגן,
פרעג איך קיינעם נישט קיין עצות,
נעם דאָס פּעקל אויף די פלייצעס
און מיט ערשטער זונענשיין
לאָז איך מיך אין וועג אריין.

גיי איך מיר ארויס אויף וועגן,
לויפט אָן אויטאָ אָן אקעגן:
— היי שאַפּער, צי ביזטו וויליק
איך זאל פאָרן? נישט קיין חילוק
וואו עס פירט אצינד דער וועג.
אבי יאָגן אין געיעג!

לויפט דער אויטאָ ווילד און ווילדער,
לויפן-אָן אקעגן בילדער
דורך די פענצטערלעך, געמאַלן
בלויע בערג און גרינע טאַלן,
אָפּט א גאַלדיק-ווייס צעגליט
מדבר-אינדזל אינדערמיט...

דאָ-און-דאָרט, אין גרינס פארטרונקען,
ארבעטער אין מי פארזונקען.
ווייסע הייזלעך אויף א היגל,
ווי די טויבן... און די פליגל,
דאכט זיך, גרייט צו טאָן א שפּרייט
און אוועקפליען אין ווייט...

שפאנט א קאראוואן פון קעמלען,
דאכט זיך, גייענדיק זיי דרעמלען.
און א חורבה פון פארצייטנס
שטייט און גענעצט... און פונווייטנס
וואו דו טוסט דיין בליק א וואַרף,
שווימט-ארויס א דאַרף נאָך דאַרף...

חפצי-בה

ערשט פאריאָרן, ערשט נישט לאנג
האַט דער שאקאל דאָ אין וויסמע
פראַנק-און-פריי אַרומשפּאַצירט
און געטרוימט דאָ טרוימען, זיסמע...

און אַרום, אויף מיילן ווייט —
נישט קיין מענטש און נישט קיין בוימער.
ס'האַט געדאַכט זיך, מען דערקענט
נאָך די טריט דאָ פון די רוימער...

איצט — א שטעמל, א קאפע,
אויטאָס, קינדער אויף דער פּלאַזשע...
שטייט און רייבסט די אויגן זיך
צי דו זעסט נישט קיין מיראַזשן?..

דאָך נישט איינמאַל, קלערסטו דיר,
ווי עס טרעפט מיט דיר דער כישוף:
לייגסט זיך שלאָפן אין א וויסט
און שטייט-אויף — א ישוב...

פארוואונדעטער ניגון

ישמעאל

(פאָעמע)

איך האָב געלאָזט זיך מיט אַ שויף
אויף שטורעמדיקע ימען
ביז אין אַ גוטער שעה דערגרייכט
דאָס לאַנד פון מיינע שטאמען...

ווי יום-טובדיק און שיין עס איז
מיין לאַנד, דאָס זוניק־הייסע
מיט זיינע ווייסע זואונדער־שטעט
און זיינע דערפער ווייסע!..

די גלאט פון וועגן גלעט דאָס אויג
און די מאראנצן-גערטנער
דערוועקן פרייד — די פריידיקסטע,
וואָס איז דעם מענטש באשערט נאָר...

און דאָך... איך קוק מיך דאָ ארום
און זע: זייט לאנגע יאָרן
געלעכט האָט דאָ ישמעאל און —
אַנטשלאָפן דאָ געוואָרן...

ער שלאָפט אויף בארג און טאל. זיין לייב
איז ברוין און שלאנק די גלידער,
און סאַנעוועט* אין מיר, ווי גלייך
ער וואָלט געווען מיין ברודער...

* סאַנעווען אין עמיצן: — ענלעך זיין צו עמיצן

זיין צעלט, דאָס לאַנד פאַרמדברט איז,
די יאשטשערקע דאָרט שאַרבעט,
און ער אין לאַנגן ריזן-שלאָף,
ער ליגט אלץ און ער שנאָרבעט...

האַב איך דאָ איינמאַל נאָך אַ טאָג
פון מי, וואָס זיך און שווער איז,
גענומען מיין גיטאר און בין
ארויס צום ים כנרת.

אַן אַמעמזוג פון ווינט דערפרישט
מיין לייב נאָך טאָג, נאָך הייסן.
און עמיצער אויף מזרח-ראַנד
צעצינדט אַ בראַנד. אַ ווייסן.

דאָס שיקט די זון דער טונקלער ערד
אַ זילבערנע מתנה —
אַ וואַלקן אין די בערג דאָרט גייט
צו קינד מיט דער לבנה...

און איך שפיל-אויף אויף מיין גיטאר.
עס הערן בוים און בלימל. —
ישמעאל אונטער מיין געזאַנג
נעמט וועקן זיך פון דרימל...

ער רייבט די אויגן זיך אין שרעק:
„ווער ביזטו? ס'ארא שטראַף דאָ
האַט אַנגעשיקט אויף מיר אללאַ?..
וואָס שטערסטו מיר דעם שלאָף דאָ?“

און ס'מוט זיין מדכרדיקער בליק
מיט דראַעניש א פינקל :
„צי קאַנסטו נישט געפינען דיר
אַן אנדער ערד, אַ ווינקל?..“

און ס'ענטפערט רואיק מיין גיטאַר :
„פון אלע ווייטע רוימען
געטראַגן האַט עס מיך אהער
צום לאנד פון מיינע טרוימען...“

אַ זע נאָר וויפל פעלדער דאַ,
און טאַלן, בערג סע וויסמן!
צי שיינט דאַ נישט אומזיסט די זון
אין לויף פון טעג, אומזיסטן?“

דערווייל פארגייט די שטילע נאכט,
דער חושך ווערט צערינען.
און איך שפיל-אויף אויף מיין גיטאַר
די טריט פון דעם באגינען.

חדרה, 1937

ווי לאנג דור נאָך דור

ווי לאנג דור נאָך דור
ס'האַט געדרעמלט פארשמאנד
ביז ער האָט זיך דערטרוימט
צו דעם טרוים פון א לאנד!

און אצינד אז דערגרייכט
שוין דאָס פעלד פון באגער,
נישט צו זייען קיין בייז
קומען מיר דאָ אהער...

יעדן איינעם אַדאָ,
גלייך אן אייגענעם פריינט,
זענען שמענדיק מיר גרייט
אויסצושטרעקן די האנט

און פארטרויען אים פון
אונדזער מי דעם באשייד.
— זע ווי לויטער דער גאנג
צו די קוואלן פון פרייד...

אויב בשותפות די היים
און ווי אונטער איין דאָך —
אלין וואָס ערד אונדז באשערט,
לאַמיר טיילן אויף גלייך.

סיי אין בוי, סיי אין קאמף
לאַמיר גיין האנט אין האנט,
און דעם גורל פון לאנד
לאַמיר שמידן באנאנד...

איינזאם און עלנט

איינזאם און עלנט
שמויט מיין הויז אין פעלד,
אין קלעם פון רויב און מאַרד!
באנאכט
טוליעט מיך די מדבר, א פארליבטע,
מיט ביינערדיקע הענט;
שדים, ווינטיקע,
פראווען מיר מסיכות;
און שאקאלן
לאַקערן מיין שלאָף.

און ווער וועט בויען

און ווער

וועט בויען איצט דאָס לאַנד,
פאַרקלעמט אין צער, אין שטומען,

אויב

מ'האַט דעם האַמער אונדז אין שוואַונג
פון האַנט אַרויסגענומען?

און ווער

וועט אויפריכטן דאָס לאַנד,
דאָס קראַנקע פון די זומפן,

אויב

מ'האַט דאָ אונדזער יינגן טראַט
אין פענטעס איינגעשרומפן?

און ווער

וועט אויפשליסן ביי ערד
פון טיפקייט אירע קוואַלן,

אויב

אונדזער אויפקום-ליד פאַרשרייט
געשריי פון די שאַקאַלן?

און ווער

וועט זיין אַ טורעם-ליכט
פאַר בלאַנדזשענדיקע שיפן,

אויב

אונדז האַט ביינערדיקע האַנט
פון מדבר אָנגעריפן?

און זוער

זועט טרייסטן אונדזער פיין
און אונדזער טרוים, צעווייטיקט,

אויב

אויך אין אונדזער זויגל-לאנד
גענארט מען אונדז „פארשפעטיקט“?

חדרה, 1938

איר, איינזאמע בערג

(פאלקס-מאָטיוו)

איר, איינזאמע בערג פון יהודה,
וואָס דרעמלט אין נעפל פארבענקט,
דעם גלאַנץ פון מיין רומפולער ייגנט,
אַ זאָגט מיר, צי איר נאָך געדענקט!

געדענקט איר די שלאכט ביי יריחו,
פון גולית דעם גארישן שפאָט,
די פּרילינג-געזאנגען פון שלמה,
און ירמיה'ס אַבלשן טראָט...

אַ זויפל געשעעניש כּונמע
פארלאָפן ביי אייך דאָ אין רוים,
און איר שטייט פארגליווערט אין שווינגן,
פארכישופט אין אייביקן טרוים...

וואכט-אויף, אַ איר בערג פון יהודה,
און טוט זיך א שוידער פון אַרט,
און טרייסלט פון זיך אַפּ דעם כישוף,
אַ שלאָג טאָן פון אייך זאָל מיט וואָרט!

אַנטפלעקט, אַ אַנטפלעקט פאר מיין בענקשאפט
דער אייביקייט'ס ליכטיקן סוד:
נישט ווייט איז דער טאָג פון דיין אויסלייז,
שוין הערט זיך פון נאַענט זיין טראָט...

און אויפריכטן וועסטו דיין הויז דאָ,
דערלייזט פון דערנידער און צוואנג,
און ווי האָסט געאַקערט מיט טרערן,
שניידן וועסטו מיט געזאַנג.

דער פארוואַגלטער פרינץ

(פאָלקס־מאַטיוו)

ביים ים, אויף א פעלדזיקן אַרעם
אויף אים ווארט א מירמלענער טורעם.
אין טורעם — א יינגע פרינצעסן,
זי קאָן אין איר פרינץ נישט פארגעסן...
און יאָר נאָך א יאָר אין אליינקייט
זי היט צוליב אים כלוין איר שיינקייט.
און איבער זיין בילד אַפּט געבויגן,
זי וויינט זיך דאָרט אויס אירע אויגן...
דאָרט זענען געפלאנצט די אלייען
פאר אים כלוין, זיין בליק צו דערפרייען.
נאָר ס'וילן נישט בליען איריסן
ביזוואנעט ער וועט זיי נישט גריסן,
און פ'האַבן געשוואוירן צו שטומען
די פייגל ביז ער וועט נישט קומען...
און ער דאָ, צעוואונדיקט, דערשלאָגן,
זיך וואלגערט ארום אויף די ראָגן
און דאנקט מיט א פרעמדלעכן לשון
ווען עמיץ ווארפט צו אים אַ גראַשן.
דערנאָך גייט פארטרינקען, פארשפילן
די גראַשנס אין טונקלע אזילן.
און אַלץ ווייל אין לויף פון מעת-לעתן
דעם וועג צו דעם טורעם פארגעסן...

אליהו און אחאב
(בילד)

פארגעסן האט אן גאט דאס פאלק
און האט פאריאגט זיין לעצמן לערנער.
די שמראף פון גאט — עם שמאכט דאס פעלד
אין טרוקעניש, באדעקט מיט דערנער...

און ס'קומט דער נביא און ער רופט
דעם קיניג און דאס פאלק צום גלויבן,
פארזאמלט זיי ביים פוס פון בארג,
וויל זיי דורך נס צו גאט דערהויבן.

און גאט דורך אים אנטפלעקט פאר זיי
ווי בלינד זיי זענען און פארדארבן,
פארצערנדיק מיט הימל-פלאם
נישט זייער, נאר דעם נביא'ס קרבן...

און אחאב און דאס פאלק, דערשטוינט,
שוין צו דער ערד די קעפ זיי נייגן...
און ס'טרוימט דער נביא, אז ער הערט
א ווייטלעכן גערויש פון רעגן...

ער שמייגט-ארויף דעם זויס פון בארג
און פארשט די ווייט מיט אויג און אויער,
און זעצט אנדער זיך אויף ערד
מיט קאפ צעווישן קני אין טרויער,

און זיבן מאָל ער שיקט זיין יינג
צום ים-ברעג זען צי קומט דער שטורעם.
ביז ס'ברענגט דער יינג: „ער אויפגיין זעט
א וואַלקן, ווי א פויסט, אין דרום“...

און ווען עס קומט דער רעגן אָן,
דער נביא גארמלט-אום די לענדן,
לויפט נאָך דערצו פאר אחאב'ס שפאן
און ווערט מיט אים אין ווייט פארשוואונדן...

מיין ליד

ניט פון קיין בלומען און ניט פון קיין שמערן
וועסטו פון מיין הארפע-שפיל טרייסט-לידער הערן.
איך קאן נאר א ליד, פול מיט צער און געווייז,
דאס ביזט עס, מיין ליידנדיק פאלק, דו אליין!

פון קינדווייס אן קלינגט מיר דין קול אויף דין גאס
פון די נידריקע הייזלעך, וואו נויט גיסט איר כעס.
ווי שלאנגען-גיפט טוסטו דאס הארץ מיינס באצווינגען,
און דיר וועל איך קיינמאל נישט אויפערן זינגען!

א זון אין פארגאנג

ס'האט א זון אין פארגאנג מיך געפאנגען.
און איך, אין מיין איינזאמען וואנדער,
נישט קאנענדיק שטילן דעם דארשט פון מיין בליק
מיט איר שיינקייט,
געשטיגן בין איך אויף א בארג...
און ערשט, אז די הייד פונם בארג
איז געלעגן שוין אונטער מיין טראט,
איז פארגאנגען די זון...

די זון איז פארגאנגען.
און שטיל, מיט געבויענעם קאפ
אויפן שפיץ פונם בארג
געבליבן אליין בין איך שטארצן
איז פינצטערן רוים...

א בעטלער

איך שטיי ביים ים און זוך אין ווייט
מיט הונגעריקע אויגן,
דערזע איך ווי א וואַלקן טראַגט
פון ים א רעגנבויען.

דערפריי איך זיך: דאַרט האָט מיין טרוים
דערזען זיך ווי אין שפיגל...
וואַקסט-אויס א בעטלער קעגן מיר
און האַקט מיר אָפּ די פליגל:

— „זיי מוחל מיר, בן-אדמל,
פאר שטערן די געדאנקען.
אַ איך בין אַפּדאכלאַז און מיד,
אַ העלף א מענטש, א קראַנקן!“

נעם איך, א ווייט-פארטראַגענער,
און גיב אים גלייך א פעניג.
טוט ער צוריק א וואַרף מיין גאַב
און זאָגט מיר: „דאַס איז ווייניק!“

בעט איך ביי אים אנטשולדיקונג
און שווער אים ביי מיין לעבן:
— איך בין אליין אן אַרימאָן
און קאָן דאַס אויך נישט געבן!..

גייט ער מיט שווייגעניש אוועק,
פארזשמורענדיק די אויגן.
און ווי איך ווענד מיין בליק צום ים —
נישטאָ דער רעגנבווגן!..

קלער איך: וואָס האָט ער דאָ געמיינט
דער בעמלער, אַט-דער שלעכטער?
איך קוק זיך אום — ער שטייט אין ווייט
און שמעלצט זיך פאר געלעכטער...

איעדן פרי

איעדן פרי, ווען זון דערגרייכט
די מזרחדיקע שוועלן, —
ווער ס'שטייט דא אויף מיט בליק געווענדט
צום טאג, דעם זוניק-העלן;

און ווער דא ביי זיין ארבעט זיצט,
דעם מידן קאפ געבויגן,
און הייבט צומאל דעם גאנצן טאג
צו זון נישט אויף די אויגן...

און איך, ביים שרייבטיש וואכנדיק, —
מיין גליק האב איך פארשלאָפן...
און לוי אן אומגליק, ווי א גרויל —
נאר מיר, נאר מיר געטראָפן!

אַרבעטסלאָזע

מיין ברודער גוליה לעדערמאן

זיי בלאַנקען זיך ארום פון ראַג צו ראַג,
איבריקע, פון לאסמאָן, פעלדזיקע געבוירן.
זיי בלייבן אַפט ביי די ווימריגעס שטיין
און קוקן מיט די ציין און עסן מיט די אויגן...

פאַרנאכט דערשלעפט מען זיך אהיים. אויף איינעם ווארב
א פרוי מיט זויגלינג ביי די בריסט,
קינדער, זיך פארשפילט מיט זייער שאַטן...
די מוטער זיפצט: „צי ווארט איך נישט אומזיסט?..“

א צווייטן היט דער עלנט אין א ווינקל.
דאָס קריגל וואסער אויפן טיש, דאָס הינקענדיקע בעמל,
צעווישן גרויע ווענט, אזואו ער צאנקט,
ווי אויפן בוים אין האַרבסט א בלעמל.

א דריטן איז די גאס א היים.
ער זופט דעם חושך — ביטערלעכע טראַפנס,
און די לבנה פרירט די ביינער אים,
א שלאַפנדיקן אויפן באַנק מיט פויסט צוקאַפנס.

א קינד'ס געוויין

ס'האבן שכנים געקריגט זיך אין אונט,
געשימפט און געשריגן איניינעם,
און איינער געמאָנט אלץ ביים צווייטן,
וואָס קאָן נישט געהערן צו קיינעם...

דאָס קינד, אין דעם אוראלטן פרידן,
וואָס זוניקט דעם שמייכל פון קינדער,
געשמאנען פארשטערט איו אין ווינקל
און געשטוינט אויף דעם נייעם בייזוואנדער...

און באלד אין געוויין זיך פארנאנגען,
וואָס האָט אין פארנאכטיקער גארונג
דערמאָנט אָן געוויין פון א נביא,
באלאָדן מיט שווערער דערפארונג...

א יינגעלע

אין פלאַנטער פון זועגן,
ביים לבנהקן אויפגאנג —
א קינד מיט א בלומען-בוקעט
זיינט-אריין אין די בלומען...

נעם איך ביים קינד
דעם בוקעט פון די הענטלעך:

— „אויב בלומען, דו קליינער,“
זויש איך אָפּ זיינע טרערן:
„איז עס זיכער פאר מיר...“

און כדי אים פארשפילן
זאָג איך אים צו די לבנה פון טייכל...

נאָר שפעט אינם אָונט,
זוען איך האב געפיערט
די בלומען אן אָדע,
האַט א פלאַטערל דערהערט
ווי אין זייערע פאלדן
זיך נעסט דאָס געוויין פונם קינד...

דאָס ליד אונטער האנט טוט א צאפל

דאָס ליד אונטער האנט טוט א צאפל,
צעקלאַגט זיך פון גראם צו'ן א גראם,
ווען ס'נידערט-אראָפּ צו דעם שטאפל
פון אונטערגאנג זיינעם דער שטאם.

צו געניסן די זיסקייט פון יאָדערן —
נישט באשערט דיר צעברעכן די נוס.
דער זונפארגאנג אין דיינע אָדערן
האלט דיך אצינד אין רשות.

אין קאָן מיט דיין קאָפּ, דעם אלייניקן,
שפּילסמו, א לעצטע, די קאַרט.
און גרייט ביזטו יענעם פארשטייניקן.
וואָס ברענגט דיר פון רעטונג א וואָרט...

א פארמאטערטער, מידער

א פארמאטערטער, מידער,
אויף דער הייך פונם בארג,
פארשלעפערט מיך ווידער
אן אַוונטיק ווינטל...
די חרובע שמאַט אין דער נידער
שרומפט-איין אין א פינטל...

נאַר שלים איך די אויגן —
ערשט די חרובע שמאַט, איך דערשפיר,
צעוואקסט זיך מיט רעש ארום מיר.
און אַט שפרודלען מיט מענטשן די גאסן.
זיי האנדלען, לויפן תפילה טאָן, שפאסן...
דיזעלבע תאוות, מעשים, געבעטן,
זיי פון די, איבער וועמענס קברים זיי טרעטן...
נאַר דער, וואָס באהערשט דעם אַטאַם, דער סערזשאַנט...
אַט פיל איך א שמוים פון זיין האנט,
און אין א פינצטערן תחום
די שמאַט שלאָגט-ארויס פון מיין טרוים...

צום ארבעטער

דו האלטסט דעם גורל פון דער ערד
אויף דער וואַגשאַל.

אין דיינע אַדערן רינט זון.

און וויינסטו,
וויינען וועלסטן מיט דיר;
און טוסטו א שמייכל,
ווערט פּרילינג אויף דער ערד.

שקיעה

ס'איז טרויבנצייט אצינד

ס'איז טרויבנצייט אצינד.

איך פארלאז מיין היים ביים סוף פונם טאג
און גיי מיר אוועק אין די בערג,
וואו ס'מוליען זיך די געצעלטן פון די שנימער.

גייענדיק אויפן וועג,
זינגען מיינע ליפן אן אפשייד-געזאנג.

די ביימער אין זונפארגאנג
שאקלען-צו מיט די קעפ...

די בערג, אנטהילט פונם נעפל,
אייביקן אין דער לערקייט פון רוים.

דא-און-דארט כאווען זיי אויף זייערע ארעמס א דערפל.

אין מערב-זייט שטרעקט דער קניענדיקער טאג זיין
זונען-קאפ

אריבער דער טונקעלער שארף פונם ים.

א בליץ —

און דער קאפ פאלט ארונטער אין אפגרונט...

וועלדלעך, ווי מחנות וואנדערער,

קומען-אן אנטקעגן — — —

נאכט אין די בערג.
די פולע לבנה איבער מיר.

מיין גאט,
ווי האט געקאנט זיין אזא שיינקייט אן מיר,
איך זאל זי נישט זען!..

איך היפער-ארום מיט צעוואונדיקטע פים איבער פעלדזן
אין באוואונדער פון דער נאכט.

ס'איז קיינער נישטא דא.
דאך פיל איך ווי טויזנט אויגן וואלטן קוקן אויף מיר...

א שאקאל,
דערשראקן פאר מיין טראם,
אנטרינט, ווי א ווינט, אין די קוסטן.
פונדערווייטנס בלייבט ער שטיין, כאטראכט מיך מיט נייגער...

ווי נוט איז אים צו זיין א שאקאל אצינד...
פאר אים איז אפן די מיסמעריע פון דער נאכט
(ווייל ער אליין איז די מיסמעריע פון דער נאכט);
און היימלעך איז אים דער פחד פון די היילן
(ווייל ער אליין איז דער פחד פון די היילן).

ער הייבט-אויף זיין הונגער-געווייז פאר גאט,
אומגעשליפן...
די לבנה באהאלט זיך פאר שרעק הינטער א וואלקן.
איר ליכט שטראמט-אפיר,
ווי א וואסערפאל,
אויף דער ברוסט פונם ים...

אין אַ טאָג פֿון סופֿומער

ס'איז היינט מאַנטיק דער טאָג,
געוויינלעכער טאָג פֿון סופֿומער.
גייט זיך פֿארביי זוי די אנדערע טעג ביז אהער
און שטעלט זיך נישט אָפּ אויף אַ רגע
א שמויכל צו טאָג מיט זון און מיט פעלד
מיין פֿאראומערט געמיט...

הייב איך זיך אויף
און גיי מיר אוועק צו דעם ים.
איך וועל מיר דאָרט הילן אין שוים פֿון די כוואליעס,
פרואוון א פֿיש טאָג —
מינוטן, זילבערנע
פֿון רו און פֿארגעסנקייט...

ביים ים-ברעג:
פֿון צפֿונזייט:
די רואינען פֿון קסריה.
שטארצען דאָרט אייביק ארויס פֿונם וואַסער...

פֿון דרומזייט:
צוויי פעלדן,
צעטוילט פֿון האַלב-רונדיקן איינגוס.
איין פעלדז — אַ מעפיסאָ-פֿראַפֿיל
מיט אַ מיצל אויפֿן קאָפּ — אַן איינזאמע ווילע, —
קוקט מיט אָפענעם מויל אין דער ים-ווייט...
צווייטער פעלדז —
סילועט פֿון משה מענדלסאָן!..
ער האָט זיך פֿארקוקט אויף די פעלדזיקע ברוכשטיק,

וואָס זיצן, ווי קראַליקעס, קעגן אים אויפן וואסער.
פון דער נאַענט ווערן די קראַליקעס
צעבראַכענע טראַנען...

ס'איז מיטנמאָג איצט.
און זון איז אין הימל,
און גאַלד איבער זאמדן.
האַט דען נישט אַט-די זעלביקע זון געגאַלדיקט
די טעג פון מיין יוגנט?
פארוואָס-זשע אצינד זיך ניט שענקען
דעם ים, און דער זון, און דעם ווינט?..

דער ים שמורעמט אין אומרו.
עס שטייען-אויף כוואליעס
און שלאָגן אָן אויפער דעם קאַפ אָן די פעלדזן,
ווי מלאכים, ווייס-פייערדיקע,
טוענדיק תפילה צום בורא
פאר אלע פארוואַגלמע פעלקער,
קלאָגן
אויף זייער צעבראַכענעם לעבן...

קטיף 1940

געווען א צייט,
ערשט דאָ ניט לאנג
ס'האָט מענטש זיך געמיט
און בוים האָט געבליט
אויף שוים ביי ערד, דער מאמען.

און איצט די ביימער,
באלאָדן מיט פרוכט,
שטייען פארשעמט:
— די צייט איז שוין לאנג
צייט פון שניט
און אונדזער האָב,
דאָס אויסגעטראָגענע,
קיינער קומט נישט און נעמט!

וואָס איז געשען, —
גייט-אום א זיפן
פון בוים צו בוים, —
צוליב יועמען,
צוליב וואָס
דורך שטורעמס און שלאקסן
זיך באמיט,
און געבליט,
און געוואקסן?..

און אויך דער מענטש
קומט צו גיין

ביים אויפגאנג פון זון
אין זיין גארטן
מיט הענט, פארשעממע:
נישט דער וועלק
נאָר דער בלי
פון דער פרוכט פון זיין מי
איז אצינדערט זיין זאָרג:

„ערגעץ-וואו
בלוטן מענטשן —
צוליב וועמען?
צוליב וואָס?
ערגעץ-וואו
לעכצן גימענס
א טראָפנדל זאפט,
מאראנצן-זאפט.
נאָר פייער און פלאמען
די וועגן פארצאמען...”

און פול באדויער
הייבן-אָן זיינע הענט
צו פליקן די פרוכט,
א בוים נאָך בוים,
א שורה נאָך שורה
און ווארפן דער ערד
די גאָב איר אין פנים...
אזוי ביז פארנאכט,
דער שעה פון מידקייט,
און ער קערט זיך אָפ
פון זיין גארטן אהיים.
פול מיט געוויין.

געשרייען

נאכט אויף נאכט
קומען געשרייען צו מיר אין מיין שטוב
און פאלן מיט שמילן געבעט צו מיר צו
און מאַנען א טראַפנדל ליכט,
א שפור פון באגינען...

האַפנונגסלאָז, עלנט,
נאקעט, פארהונגערט,
אין וואנזין צעשויבערט,
זעען זיי אויס ווי פון אונטער א חלף,
וואָס בליצט ביי דעם שונא אין האנט,
און זיין מדבר-דאַרשט — גאַרנישט צום שמילן.

נאכט אויף נאכט,
אַט ווערן זיי פלוצים אנשמילט, די געשרייען,
אין חושך פארלוירן —
און ווידער געבוירן...

פּרילינג

דער פּרילינג געקומען. דער פּרילינג שוין דאָ.
און באַנאנד מיט זיין שיינקייט
וואַקסט-אויס מיט בייזוויליקן שמייכל
געשפענסט פון צעשמערונג...

זיידער קאַרטשט זיך די ערד אין געיאָמער
אונטער שמיץ פון פייערדיקע ביימשן...

נאַר דאָ אין גאַרטן ביי מיין פענצמער
שלאָפט, ווי אַ קיניג, די מילב
אין פּאלאץ פון אַ בלום.

און ווען זי וואַכט-אויף פון איר דרימל,
פּראַוועט זי רואיק אָפּ איר האַניק-מאַלצייט
און מאַכט זיך דערנאַכדעם אַ שפּאַציר
אין דעם פאַרבאַרגן-באַלויכטענעם זאַלן-לאַבירינט,
באַוואַנדערט די גאַלד-באַקרוינטע זיילן...
און היט, און הערט
ווי סע בליט
איר פּאלאץ — די בלום.

מײן קאַפּ

איך, וואָס טראַג מיין קאַפּ
שוין דרייסיק יאָר אויף ערד, —
איך זע וואָס אזא קאַפּ
ווי מיין, האָט היינט די ווערט...

א שפּליטער פון גראַנאַט,
א פּאַכע פון א שווערד —
און ס'פליט אראָפּ מיין קאַפּ
פון אַקסלען אויף דער ערד.

פון גאַרגל טוט א שלאַג
א בלוטיקער פּאַנטאַן.
דאָך וויל דער בלינדער גוף
נאָך ווייטער טאַן א שפּאַן...

נאָר ס'טוען זיך א בויג
אין וואַקל זיינע קני,
און ס'טוט אים צו דער ערד
מיט שטייפער האַנט א צי.

ער פאַלט אוועק מיט קראַך
און קאַרטשעט זיך אין קראַמף
און ראַנגלט זיך מיט צייט
ביז ער געוויינט דעם קאַמף:

בלייכט ליגן אויסגעשטרעקט
אין גליווערדיקער רון.
און עמיץ נעמט דעם קאפ
און לייגט צום גוף אים צו.

א שמייכל, פרעמד און שטאר,
אויף דעם געזיכט זיך בלייכט,
ווי גלייך ער וואלט אצינד
שוין האבן אלץ דערגרייכט...

באלאדע וועגן א שטעטל אין פוילן

ווי עלנט די ערד איז אדאָ.
געווען דאָ א פאלק — און נישטאָ!

נישטאָ ווער זאל וועגן אויף וואָג
דאָס גאלד פונם מאָג;

פארעבן אין ליד דאָס געדאכט
פון א ווינטער-פארנאכט.

נאכט. זאווערוכע. און שניי.
א שוועל אָן א הויז. און איך שטיי...

איך הער: אָן א קול א געוויין;
איך זע: אָן א מויל לאכן ציין.

אין שניי, זע איך, בלאַנדזשען-אום טריט,
טריט — פון קיינעם ניט!

דער קיינער, קאָן זיין, איז א מת;
קאָן זיין: א געשמאַרבענער נם,

דערחלומט אין וועלט פון געזאנגען, —
פארשפעטיקט אהערצו דערגאנגען...

באלאדע וועגן פויער אויף די חורבות פון געטאָ

וויגן זיך ביימער אין הארכסטיקן טרויער.
שפאָנט איבער חורבות פון געטאָ א פויער.

האַר אין צעשויער און גיריקע אויגן
איבער דער ערד, דער פארקוילטער געבויגן.

און אין די אשן פון הויט און פון ביינער
זוכט ער דעם שימער פון גאַלד און פון שטוינער...

אַט טוט ער די ערד מיט זיין פאל א באריר
און מיט ציטריקער האנט איבער אשן א פיר,

און זוכנדיק, פלוצלינג אין אש אויף די הענט
א געזיכט ער דערקענט...

פילט ער, עס ווערן די הענט אים כאשווערט
און נעמען אים ציען אראָפּ צו דער ערד.

נעמט ער דאָס אש און צעשפרייט אויפן ווינט,
הערט ער אין ווינט דאָס געוויין פון א קינד.

באפאלט אים א שרעק און ער לאַזט זיך שוין גיין
צוריק צו זיין דאָרף, פאַלגט אים נאָך דאָס געוויין.

לייגט ער זיך שלאָפן אין הויף מיט די שאָף,
הערט ער דאָס קינדיש געוויין אינם שלאָף.

זיצט ער און קרעכצט און ער קאָן ניט פארשטיין: —
געזוכט האָב איך גאַלד — און געפונען געוויין...

א מחנה קינדער

א מחנה קינדער — זקנימלעך.
איעדער קינד — א רימל.
מיט בליק, מיט אויסגעלימטענעם,
וואָס קוקט אויף אלץ מיט ביטול...

אויף פראגע, וואונדיקער: „פונדוואו?“
הייבט איינער אויף א שמומער
דעם אַרעם זיינעם און ער ווייזט:
„אַט גיט א קוק דעם נומער...“

איך זע, ס'איז נומער שאנד-און-גרויל,
ס'איז נומער וויי-און-ווינד דאַרט,
א נומער איינגעברענט אין לייב:
אייין הונדערט-טויזנט הונדערט.

— און הונדערט-טויזנט ניינציק ניין
וואו זענען הינגעקומען?
— פאר יעדן קאַפּ א ציגארעט
דער הענקער האָט גענומען!

— און דאָ, — זאָג איך, — קומט-אַן נישט גרינג
די ערד פון שלאָף צו וועקן...
מוט צווייטער מיט דער האנט א מאך:
„וואָס קאַן אונדז דען נאָך שרעקן?..“

— נישטאָ קיין איינער צווישן אונדז, —
א דריטער וויל דערזאָגן, —
וואָס זאָל נישט האָבן אין זיין לייב
א ביקסן-קויל געטראָגן...

— נו אויב איר רעדט פון ביקסן-קויל, —
א פיערטער שמייכלט ביטער,
צעכראסמענדיק דאָס העמדל זיינס, —
איז האלט איך שוין ביי דריטער...

אַט איז די ערשמע. דאָ... איר זעט?
ס'איז סתם אזוי באַצאָלעכץ
פאר גנבענען, — וואָס מיינט איר: וואָס? —
א פאַר קארטאַפּל-שאַלעכץ...

די צווייטע קויל — אן אַנדענק מיר
אין אַט-דער האַנט (מיין לינקע),
ווען כ'כין אין חושך פון דער נאַכט
אַנטלאָפן פון טרעבלינקע.

און דריטע קויל... נו יאָ... איך האָב
געטאָן זי א פאריארשע
צוזאמען שוין מיט לעצטיקן
קאפיטל „געטאָ ווארשע“...

אין שקיעה-צייט פון מענטש

אין שקיעה-צייט פון מענטש
מיין פלאמיקער באגער איז:
א פידל, אזוי גרויס
זוי ס'איז דער ים כנרת

א נעם טאן זאל א ריז
אין האנט, מיט פינגער פלינקע
א שפיל צו טאן דער וועלט
דעם נוסח פון טרעבלינקע...

מען זאל פון עק צו עק
אויף דעם פלאנעט דערהערן
זיין שקיעהדיק געזאנג
און גרייכן זאל די שמערן...

און אונדזער אטמאספער
זאל טאן זיך א צעציטער
און מיט יעדן טאן
צעוואקסן אין געוויטער,

און אויפוועקן די ערד,
די גרויע פון איר שטומען,
עס זאל זיך בארג און טאל
אין גרוילעניש צעברומען,

אז ס'זאל פון שטאָט נאָך שטאָט
צעוואלגערן די שטיבער,
ארויסשפייען ווי סם
די טויטע פון די גריבער,

און אויסרייסן עם זאל
די ביימער מיט די שטאָמען,
און ווערן זאל די ערד
פארפלייצט פון אלע ימען!

א רעגנבויען אין דער נאכט

א וואָרט

מיר זענען געגאנגען באנאנד,
איך מיט מיין ארישן פיינט
פעלדער... עם האָט אונדז צעטיילט
די ביקס אין מיין האנט.

א טאָג איז געשטאנען אויף וועלט
מיט זון און מיט פּרילינג צעהעלט,
מיט פייגל-געזאנג און מיט דופט
פון טוויאקן פעלד.

ער האָט מיט אַ לאַך זיך באמיט
צו רעדן פון דעם ווי נישט גוט,
אז ס'קומט אַ חמסין אין דער צייט
ווען בוים שטייט אין בליט.

און פּלוצים דערוועקט אזא וואָרט,
א זוניקס. עם האָט נישט געפּאַרט
דעם וואָן, וואָס פארנעמט איצט ביי אים
אין הארצן אן אָרט...

און ס'וואָרט, אזוי הייליק אין לויב —
געפאלן פארשוועכט אינס שטויב,
אין צאפל געוואָרפן זיך, ווי
געשאַכטענע טויב...

מיר זענען געגאנגען באנאנד,
איך מיט מיין ארישן פיינט
פעלדער... עם האָט אונדז צעטיילט
די ביקס אין מיין האנט...

צום לאנד כנען

אז דו ביזט א מאַגערע קו
דאָס ווילט זיך מיר טאָן א צעהילך: —
זוי האַרביק די שעהען פון מי,
און ווייניק דיין מילך...

און יאָרן, אויף הפקר צעזייט,
ביי דיר אונטער זון, אונטער דיין —
זיך אַפּטמאַל צעוויקלט מיט פרייד
נאָר עפּטער — מיט פיין...

און דאָך האָט מיין דיכטערשן שטאַלן
שוין לאנג אַדאָ אַטעם פארפעלט.
ער האַקט איצט אין וואַלד ביי דיר האַלץ
און מיסטיקט דיין פעלד...

און דיינע צעשפיגלטע נעכט
מיט ביקס אין דער האַנט איך כאַהיט,
זיי זאָלן נישט ווערן פאַרשוועכט
פון רויבערשע טריט.

צוגעשמידט

צוגעשמידט צום פעלדז דא מיינע טריט,
מיט אויער, איינגעהערט ביים דפק פון דער נאכט,
און אויגן אָנגעשפּיזמע אין דער פינצטער,
איך שטיי מיט ביקס געטרייער אויף דער וואך.
אונטער מיר אינדערווייט
שלאָפן שמיל-פארטאיעטע די דערפער פונם עמק.
א פויגל וועקט זיך טרויעריק פון שלאָף,
און גראָזן וויגן זיך אין שמערנשיין.

געשרייען לויפן-אָן מיט פינקלענדיקע אויגן.
„איבער וועמען, וועכטער,
דיין וואכן אינדערנאכט?“
איך ענטפער שמרענג:
— דעם חלום פון מיין נביא!

ראובני דער פאסטעך

ראובני, דער פאסטעך
ביי פעלדזיקער וואנט
שטייט היינט אויף שמירה
מיט ביקס אין דער האנט.

די וועגן פון מדבר,
זיי וועקן פארדאכט.
ער שטייט, א פארהאָרעכטער
צום טראַט פון דער נאכט.

די נאכט קומט מיט לויער
פון הינטערן בוים
און וויל נאָר באַטרעפן
דעם ראנד פון זיין טרוים.

ער שמעלט-אָן די וואָסן,
פארטאיעט און שטיל
און מאכט-צו די אויגן,
און טרעפט אינם ציל...

אז ס'טריפט פון די וואונדן
פון נאכט מיט באגין,
און פעלדער אין טויען
צעכוואליען זיך גרין.

זיין לייב גייט ער באַדן
אין וואסערן קלאַרע
און שלייפט אויף זיין דודע
צום אויפנאנג אן האַראַ...

20 יטן מערץ, 1948

ערב זונארפגאנג

מזרח-ראנד — א פארבן-בילד
פון טריאומף און מאנגל,
גלייך עס וואלט באנאכט געשען
דארט א גרויס געראנגל...

אויף א לויטער-בלויען פעלד,
גרוי געקליידט, מיט שפיון,
און מיט קעפ, פארוואונדעטע,
וואלגערן זיך ריזן...

און אויף אינדזלען — שיינקייטן,
וואס נישדאָיק זענען,
ווייסע, גלימערדיקע שטעט
אינדערווייט דערברענען...

און אַט שוועכט גאַר אום א פרוי
מיט צעבלענדטע פליגל
און אין מיילער רויטן וויין
גיסט זי פון א קריגל...

און א האנט שלאַנט-אויס ביים ראנד
רויטע פייער-צייכן,
אז די זון, א יובלענדע,
וועט אונדז באלד דערגרייכן...

שטראל און צעשטראל זיך

שטראל און צעשטראל זיך,
שטראליקער בוים,
מיט ליכטיקע בלעמער
אין פארביקן זוים.

פון ערדישע וואַרצלען,
שטראליקער בוים,
און ביז דיינע צווייגן,
צעשפרייטע אין רוים.

מיט רוטע לבנות,
שטראליקער בוים,
צעבליט אויף די צווייגן,
ווי זעלטן אין טרוים.

עס שטוינען די ימען,
שטראליקער בוים,
און ריטמיש אויף כוואליעס
לעשט זיך דער שוים.

די ערד אין באוואונדער,
שטראליקער בוים,
געפלעפט איז אין שווייגן,
געפלעפט ווי אין צוים.

און אויגן פארגאפטע,
שמראליקער בוים,
א ליכט — אזא העלקייט
זיי גלויבן זיך קוים.

א ליכט — אזא העלקייט,
שמראליקער בוים,
זעשמראלט איבער לענדער
און איבער דעם רוים...

אייגנלאנד

לכנה-נאכט. ביים ראדיץ
סע וואכן מענטשן, ווארטן,
אין דאכט זיך, אויך די בלויע נאכט
און די לכנה ווארטן...

און ביי דער לעצטער דעמער-שעה
א ווארט לויכט-אויף פונווייטן
מיט נס פון לאנד, וואס קערט זיך אום
צוין אונדז פון אלטע צייטן...

און מענטש נעמט-אן א מענטש ביים האנט
און טאנצט דעם ווארט אנטקעגן:
א אייגנלאנד, א אייגנלאנד,
מיט אייגענע די וועגן.

מיט דערפער אייגענע און שמעט,
און אייגנס ווייץ און קארן;
מיט זילבער-טויען, אייגענע,
און אייגענע קאיארן.

מיט אייגנן-הימל איבער אונדז
און אייגנס זון און שטראלן;
מיט טייכלעך, וועלדלעך, אייגענע —
און אייגענע שאקאלן...

די פריילינגן, די זומערן,
דער מדבר-ווינט, דער רעגן,
און הארבסטיקער געווייץ פון ים
ביים פעלדזן-ברעג איז אייגן...

א חרובע שטאַט

א חרובע שטאַט, וואו ס'איז קיינער נישטאָ,
הענגט אינדערלופטן פארגליווערט די שעה.

— ווי ווייט קאָן א שעה אין איר גליווער דערגיין? —
ווייל זי געפינען איר זייגער אין שטיין.

צעשמיכלט דער שטיין זיך, אז שטיין איז ער שטיין
נאָר דאָן, ווען ס'איז עמיץ דאָ דאָ אים צו זען...

דערוועקט זיך איר ווילן, פארזאַמלן ווי קוואַרץ,
נעמט זי ארויס פון די חורבות א האַרץ,

און טוט עס צו זוניקע הייבן א טראַג, —
און ס'האַרץ טוט שוין ווידער מיט לעבן א שלאַג.

דאָס האַרץ קערט זי אום אין דער שייד פונם גוף,
און ס'הייבט-אָן דער גוף צו דערוואכן פון שלאַג,

פארלירן די רז און די שווערקייט פון ליים...
און האַר שוין באוואלדן זיין קאַפ און זיין ברעם.

די לונגען דערמונטערט א ווינטל, א קאלטס.
און ווידער געפונען זיין קול האַט דער האַלדז;

די אויגן, ווי שמערן פארלאַשענע צוויי, —
שוין ווידער צעשיינט איבער חורבן-פארזיי...

און וואָנט נאָך אַ וואָנט אונטער אויגישן גלאַנץ
שוין טוט מיטאמאל פון די הורבות א טאנץ...

אזוי איז געשען, אז א שמאַט האָט מיט גליק
צוריק זיך געפונען אין מענטשנ'ס א בליק...

אין שטילקייט פון מדברשע טעג
(פאלקס-מאטיוו)

אין שטילקייט פון מדברשע טעג
שטייט איינזאם אן אוהל ביים וועג,

און איבערן אוהל א בוים
צעשפרייט זיינע צווייגן אין טרוים...

באנאכט, ווען די מדבר זיך קילט
אין טוי אונס דארשט אירן שטילט,

פארהאלט די לבנה איר טריט
און דארטן, ביים אוהל דערהיט

א פרוי פון נישט-ערדישער וועלט
זיך שאַמנט ארויס פון געצעלט.

איר פנים, פארדבקט און אלט,
פון אינערלעך ליכט איז באשטראלט.

א וויילינקע שטייט זי פארטראכט
און פארשט, קוקט זיך איין אין דער נאכט,

און לאזט זיך מיט שטאק אין איר האנט
— אויף וואנדער פון לאנד איבער לאנד,

ס'געוויין פון דער ערד אין איר גרוים
פארנעמט, זאמלט-איין אין איר שוים

און ברענגט עס פאר גאט, דאס געוויין...
און גאט, ווי ער זעט זי נאר גיין,

שטייט-אויף פון זיין ליכטשטול און גייט
אקעגן זיין טאכטער דערפרייט:

— „זאל אייביק געבענמשט זיין די שעה,
ווען רחל, מיין ליבע איז דא!“

כאטש מיד ביזטו איצט פון דיין גאנג,
נאר מיר זעסטו-אויס ווי געזאנג...“

כאקלאגט מוטער רחל זיך: — „גאט,
נישט לויב קום איך בעטן — דיין גנאד!“

פארוואס איז דיין ווארט ווי א שילף,
פארפעלט מיינע קינדער דיין חילף?

פארוואס, — א ווי שווער צו פארשטיין!
געפעל איך דיר נאר ווען איך וויין?..“

און ס'ענטפערט איר גאט מיט א טרער:
— ס'איז, טאכטער, דערפילט דיין באגער.

ס'האט דער נביא געזאגט, — ווי דו ווייסט, —
פאראנען פאר דיר נאך א טרייסט.

שוין קאנסטו דיר זען ווי צעהעלט
זי שפראצט מיט די זאנגען אין פעלד...“

ווי זעלטן

ווי זעלטן טרעפט, א בלויער טרוים
דערגרייכן זאל פון וואָר די שמופע.
ארויסגיין לאַמיר היינט אין פעלד
מקבל-פנים זיין די תקופה...

און איבער ערשטן טרויבנקראַנץ
ביי שטערן-ליכט דאָ מאַכן קידוש.
אויף וואַסער שפראַך דיין קול נישט קלינגט,
דער עכאַ ענטפערט דיר אויף יידיש...

א בוים

דניאל לייבלען

געשפאנט אין דעם עול,
ווי אין דוהע א פערד,
האָב איך לאנג מיט די ציין
דאָ געאקערט די ערד.

און צעאקערט א פעלד,
און א גארטן געפלאנצט,
און מיין הונגער אין נעכט
מיט אן האַראַ פארטאנצט.

און אצינדערט, א זע,
ווי מיין ווייאיקער טרוים
האַט זיך דופטיק צעבליט,
זיך צעוואקסן — א בוים.

און דער בוים טראַגט דאָס גאלד
פון זיין פרוכט צו דער צייט
פאר געלייטערטן דור,
וואָס קומט-אָן פון דער ווייט.

און נאָך איידער ער קומט —
זיינע לויבן מיר שיקט
פאר דער זאפט פון דער פרוכט,
וואָס דעם נומען דערקוויקט.

אין זוניקן הי

אומעטום אין דעם זוניקן הי
אויך איך האָב א טראָפּנדל מי

אריינגעטריפט דאָ אין דיין גוף,
דערוואַכן דו זאָלסט אויף מיין רוף...

אויך איך קאָן אַצינד אין מיין גאַנג
א זאָג טאָן צו זיך מיט געזאַנג:

ווי יינטיק דאָס פנים פון לאנד
צעבליט האָט זיך אונטער דיין האַנט!

די ביימער — די גרינינקע האָר, —
געוואָשן פון טוי אין קאַיאָר.

די באַקן צערוימלט אין גלי, —
די רויט פון דער מאַן-רויז אין בלי.

דיין שאַרפע, געשליפענע נאָז —
א פעלדזן-באַרג, זונאוּפגאַנג-ראָז,

און איבער דיין מויל-ווינקל גרייט
א טראַקטאָר — א חן-פינטל — שטייט...

דיינע אויגן — צוויי אַזיערעס טיף,
דאָס אַפּל ביי זיי איז א שיק...

און יעטוועדע ברעם איבער זיי —
א טשערעדע שאַף אין א ריי,

געמיטלעך זיך פאַשענדיק... קייט
די פאַרבן-סימפּאָניע פון צייט...

צו די כרמל-בערג

באנאכט מיט מיין יעמוועדן שפרייז,
איר שוועכט ווי פלאנעמן אין קרייז,

מיט גילדענע קרוינען צעלויכטן.
נאָר דער, וואָס באוואוינט אַדי הויכן,

שוימט רואיק זיך אָפּ נאָר דעם שוים
פון וואָר-אויפגעגאנגענעם טרוים...

אין ווילעם, באוואכט פון ציפרעסן,
זוי לייכט איז אים היינט צו פארגעסן,

ווער דאָ האָט די פעלדזן גענערט
מיט שוויים... און אין רו, אומגעשטערט

געניסט נאָר די פרוכט פון מיין מיאונג
און טרינקט-אויס דאָס ליכט פון מיין גליאונג.

דיינע שיפן

איצט שפאצירן דיינע שיפן שמאלץ
איבער וויימע ימען.
נאָר דעמלט, ווען מיר האָבן אַט-דעם שמאלץ
געכאַוועט בלויז אין אונדזער הלום.
פלעג אין שבתדיקע, לויטערע פארטאָגן
דערנרייבן אונדז אין שלאָף
דער רוף פון זילבער-האַרן,
אויפצוזאמלען אונדז ביים ירקון-טייך.

און דאַרמ, ביים איינגוס פונם טייך
מיר פלעגן דורכברעכן די כוואליעס, שוימיקע,
אויף א שיפל זיך אוועקלאָזן
צום סאמע הארץ פון ים.

עס פלעג די זון באגלייטן אונדז
אויף וואסער, א צעפינקלטע
אין פייערדיקע בלומען...

דעלפינען-אויגן פלעגן היטן אונדז,
זיך איבערגעכנדיק דעם כוואליע-שויס,
און מיט שטראלן-סטרונעס, אַנגעצויגן אויף דער ווייע,
פארקנסן אונדזער גורל דער סמיכיע.

מיין גארטן

די ביימן אויסגעלייגט ווי קארטן,
און אינדערמיט א בייט — א גארטן.

פון אַט דעם גארטן די דערזינגער
געוועזן זענען מיינע פינגער...

איך זע אין מיינע כריזאנטעמען
די פרייד פון געבן אַנשטאַט נעמען...

אין די פארוואונדערטע נארציסן
איך הער דעם אראַמאַט פון וויסן.

און מיט דער פארב פון מיינע פאַנען
עס גריסן מיר די אנעמאַנען.

ווי ס'בלענדט אין פעלד די עפל-בליאונג
מיט לויטערקייט פון מיין באמיאונג!

אין זאפטיקייט פון מיינע קארשן;
איך פיל דעם טעם פון זיגער-מארשן;

אין די בורשטיגענדיקע טרויבן —
די שיכרות פון צו זיין דערהויבן;

און אין מיין זונענדיקער פלוים —
די זיסקייט פון דערלייזמן טרוים...

U'INN

ווען זון וואכט-אויף

ווען זון וואכט-אויף אהינטער בערג,
דער מזרח שטייט אין פלאמען,
דערטראַגט צו מיר זיך דורכן שלאָף
א ווייט געזאנג פון ימען...

דערפיל איך די מינוט און ריר
פון חלום מיינע גלידער,
און צו דעם בלויען ברעג פון ים
מיט פלינקע טריט איך נידער.

צום ערשט נישט-דרייסט א שטעל דעם פום
אין קאלטינקן געוויסער,
און ס'לויפט א שוידער דורך מיין לייב,
א תענוג, אזא זיסער...

איך טו מיר א צעפיר די הענט
אויף כוואליע-שוים צעלאָזן,
און כוואליעס קעגן מיר אין לויף,
ווי מחנות ווייסע האָזן...

עס קוועלט אין מיר איעדער גלד,
די שליפן — ווי דערלייטערט!
און נאָך א שוויים, און נאָך א שוויים —
ווי ווייט פון ברעג דערווייטערט!

און פאלט א מידקייט אן אויף מיר,
אויף הענט און אויף די קניען,
צעלייג איך זיך אויף וואסער-פלאך
פון מידקייט אויסצורוען.

איז ליג איך מיר אינמיטן ים
און רן ווי אויף געלעגער.
און זון אין מורח-זייט זיך וויגט,
ווי אומרו פון א זייגער...

נישט איינמאל שוין

א

נישט איינמאל שוין ווי ס'האט דער ים
מיט מיר א שפאס געטאן. געוואלט
פארנארן אין זיין טיף...

דאך אומגעשטילט איז מיין געלוסט,
וואס טראגט איעדן אינדערפרי
ארונטער פון געלעגער מיך
און ברענגט מיך צו דעם ים
פארמעסטן זיך מיט כוואליע-לויף
און אויף די רוקנס זייערע,
ווי זיי מיט שוים, — מיט ליכט און פרייד
פארכלינען...

ב

אויפן זאמד, אויפן הייסן, ביים ים-ברעג
א נאקעטער ליג איך מיט פנים
צו זון — און ווי זוניק מיר גוט!

איך שמעל-אן מיין פויסט — א שפאקטיוו,
קעגן זון א שפאקטיוו און איך פרואוו
אין איר אפל מיין אפל פארזייגן,
נאך מיין אויג קאן ניט ביישמיין און זון
צעשפלימערט, צעברעקלט, צעשטויבט זיך
אויף מינע פארזשמורעטע וויעס
אין רעגנבויג-פארביקע, שטראליקע

רינגעלעך, פאסיקלעך, בלימעלעך,
וואס לויפן-אום, ברעכן זיך, טוישן זיך,
און ווי קוועקזילבער ציטערן, ציטערן...

אויף דער בלויער, דער ימישער רחבות
טאנצן כוואליעם מיט זון אין די ארעמס
און יאגן איינאנדערער נאך
און פאלן דעם ברעג צו די פיס...

פארוואַס

פארוואַס זינג איך נאָר פון אַט-דער,
וואָס מיין פריינטשאפט געווען איז איר שווער,
און אויסמיידן פלעג זי מיין זוּעג
און ענטפערן קיל מיין פארנייג;

און וויל גאַרנישט זינגען פון דער,
וואָס איר פריינטשאפט געווען איז מיר שווער,
און אויסמיידן פלעג איך איר זוּעג
און ענטפערן קיל איר פארנייג?..

איז דען נישט געוועזן איר פיין
נישט ווייניקער פיינלעך ווי מיין?..

אַ מרים, ווי העל און צעשמראַלט
איך זע איצט פאר זיך דיין געשמאַלט,

דיין קינדיש-פארחלומטן בליק,
מיט שמילער פארטרויאונג פון גליק!

ווי אַפט אין פארבייגיין מיין הויף,
מיך וועלנדיק טאַן א צעשרויף,

דו פלעגסט מיט דיין זינג, מיט דיין לאך
אנטבלויזן דיין פיין אויף דער פלאך

און שיקן אים, ער זאָל דערגיין
צו מיר אין מיין הויז... נאָר דער פיין

פלעג בלייבן דאָך שמיין ביי מיין מיר —
און איז נישט דערגאנגען צו מיר...

האַסט מיך געפירט

האַסט מיך געפירט פון טאָג צו טאָג,
פון שבת אָפגעלייגט אויף פרייטיק...
ביז ס'האַט די לוינטרויב שוין גערייפֿט,
און די מעלאַנגען — צייטיק.

ווי גוט צו גיין אין האַראַ-מאָנץ
מיט דיר אויף אַוונטיקן שייער.
דערנאָך צערייפֿטלען א מעלאַן
און שלינגען שטיקלעך פייער...

פארוואס האב איך זיך פארטאיעט אין חלום פון לידער,
 אז איך האב אוש פארגעסן דעם סדר פון טעג
 און געמיינט, אז היינט איז גאר פרייטיק?..
 איך בין אויפגעשטאנען אינדערפרי
 און שעהען-לאנג געפינקלט מיין צימער
 און דערנאָכדעם געוואשן מיין לייב,
 און ווען וון האָט גענומען זיך נייגן צו מערב,
 האָב איך מיך אויסגעפּוצט
 און בין אוועק צו דיין הויז.
 דו האָסט מיך דערוען
 און געשמוינט :
 „וואָס פאר אַ יאָנטעוו אָף דיר!..“

— זוי טרויעריק מיר איז צו באַנעמען,
 אז איצט איז ניט שבת,
 אז איצט איז נאָך וואָך...
 ניין, איכ'ל שוין פון דיין מיר נישט אוועקגיין,
 איכ'ל שמיין אזוי און וואַרטן
 ביז ס'וועט אַנקומען דער שבת...!

בין געקומען צו דיר

בין געקומען צו דיר מיט דער זון אין פרימארגן
און פונקט ווי די זון האט פאריאגט
די שאַטנעס פון דער ערד,
האָב איך מיט מיין ליד
אנטהילט
פון טרויער דיין פנים...

און דו האַסט, ווי די ערד, זיך צעשמייכלט...

איצט גיי איך אוועק מיט דער זון.
און ווי די זון אויפן מערב,
שטיי איך אויף דיין שוועל,
און באדויער —
ווי דיין פנים — פארשאַטנט פון טרויער.

מיר האָבן היינט ביידע פארטאָג

מיר האָבן היינט ביידע פארטאָג
געיאָגט זיך אויף אונדזערע פערד
קעגן זונאוּפגאנג אין די בערג,
און איך האָב געהיט, אן אנמציקטער,
איעדן קער פון דיין געשמאלט.

דערנאָך אונדזער הונגער געשמילט
אין שאַטן פון א בוים
און פארטרונקען מיט זויין — און געלעכטער...

שפעטער

באזוכט דייןע פריינט אינם דאָרף
און פריילעך געוויילט זיך.

די פרייד, דאָס געלעכטער, און דיין געשמאלט, —
אלץ לעשט זיך אויס מיטן אַנקום פון אַוונט
און וואָס סע בלייבט איבער מיט מיר
איז בלויז מיין עלנט און מיין טרויער...

און ווידער

און ווידער בין איך אויף מיין וועג
איינער אליין...
איך האָב דערוואַרט אַ רעגנבויען אין דער נאַכט,
און ס'איז דער נס ניט געשען.

און דו יאָגסט-אָן אַ פינצטערניש אין מיר
און פייערסט שפּאַט,
אַז נאָך אין מוטערס טראַכט האָט מיך
פאַרשאַלטן גאָט

צו וואַנדערן דורך וועלט
איינזאַם אויף מיין וועג.
דו שפּייזט מיט ליידן מיינע נעכט
און אומגליקסט מיינע טעג.

אין דיינע אויגן

אין דיינע אויגן שפיגלט זיך דער טרויער פון מיין וועלט.
נאָר זוילסטו אויסריידן א וואָרט,
צו טרייסטן דיין דיכטער,
ווערט דיין שטים פארלאָפן מיט געוויין.
אַ וויפל יאָר שוין, אז מיר זיצן דאָ ביידע
אין פעלד פון דער נאכט.
ווייטן קומען-אָן אהער,
בייגן זיך אריבער ערד
און קושן זי מיט פארוויינטע אויגן.
דיינע פינגער פאלן אויף מיין קאָפּ,
זוי טוי אין האַרבסט-צייט אויף א בוים.
איך קוק אויף דיר מיט צוגעמאכטע אויגן.
אין דעם פינצטערן רוים
פון הינטער מינע אויגן-לעדלעך
טויכן-אויף אינדערווייט
פידלען פון דערמאָנונג...
וואָס זענען די פארבייגעשווינדלטע רגעס גליק? —
מעטעאָרן,
וואָס בליצן-אויף אינדערנאכט,
זוי אייביקייטן,
און לאָזן אונדז תיכף ווידער אין דער פינצטער...

איך און דער קיינער

אין הפקר פון מיין וואנדערונג

אין הפקר פון מיין וואנדערונג,
וואס איז געפאלן אויף מיין טייל
האט נייגער מיך אין העל פון טאג
פארטראגן אין א טונקלער הייל.

א וויפל שוועלן ס'האט, מיין פוס
באטראגן, איז מיר ווייניק דאך!
ס'האט דא געטאן אויף מיר א שלאג
מיט פייכטקייט און מיט גרינעם מאך.

איך טראג אריין אין מינע הענט
אהער מיין ארעם ביסל ליכט,
און אלטע צייטן גריסן מיר
מיט גרויען, שטייניקן געזיכט.

און מיילער סודען, סודען אלץ
פון דעם, וואס איז אמאל געווען.
און אויף דער ערד ליגט א סקעלעט
און קוקט מיט לאכעדיקע ציין...

נאר מיר זיך דאכט, ס'איז היינט נישט היינט.
ס'איז שוין מיט הונדערט יאר פארויס.
און איך אדא, אין טונקלער הייל,
איך בלאנדזשע אום, א שאטן בלויז.

און דער סקעלעט דא אויף דער ערד,
מיט זיינע לאכעדיקע ציין
זיך אין דער אייביקייט פארקוקט...
בין איך, א טאקע איך אליין...

גענען איך צו צו דעם סקעלעט
און פאל פאר אים אויף מיינע קני
און מיט די ליפן פיבערדיק
איך נייג זיך צו זיין שארבן צו:

— א זאג, וואָס קוקסטו אזוי וויסט
מיט דינע לאכעדיקע ציין? ...
עס איז דאָס לאכן דינס געוויין
פון אלץ און אויך פון זיך אליין...

וואָס איז געוואָרן פון דיין שטאַלץ,
דעם אומרו דיין, דיין יוגנט-שויס,
פון דינע האַפנונגען און די
לבנה-גערטנער פון דיין טרוים? ..

וואו איז אהינגעקומען, וואו
דיין בלאַנדע טויב, וואָס בלויז איר בליק
און שמייכל איז געווען גענוג,
דו זאָלסט פארכלינגען זיך פאר גליק? ..

נאָר דער סקעלעט קוקט אלץ און שווייגט...
דאָס קוקט די וויסטיקייט אליין
מיט זיינע אויגן-לעכער צוויי
און לאכט, און לאכט מיט זיינע ציין...

אין שפיטאל

ס'איז נאכט. איך ליג דא אויף מיין בעטל
און קוק פאר זיך אזוי, אן ציל.
איין חולה הוסט. דער צווייטער כליפעט...
בין אלץ ווערט רואיק, אלץ ווערט שמיל.

איך שלים די אויגן צו אין דרעמל,
פון אנגסט באשלאגן גרויזאם, קאלט,
דערזע איך: ס'קומט אין דער פאלאמע
אריין א שאטנדיק געשמאלט.

און זיבן מאל ער מאכט הקפות
ארום די בעטלעך נאכאנאנד.
דערנאכדעם הייבט ער אויף זיין שמעקן
און קלאפט אן זיבן מאל אן וואנט...

און ווארפט א טונקלען בליק אויף אלעם,
און שלייכט זיך שמיל פון מיר ארום
און זוי נאָר ער פארשווינדט — צוזאמען
מיט אים זיך וועפט מיין דרעמל אויס.

און לויט דעם אטעמען פון מיילער,
און לויט דער שמילקייט, שווער און טריב
עס ווערט מיר תיכף קלאָר, אז עמיץ
איז דאָ געווען אצינד אין שטוב...

איך גראָב זיך טיפער איין אין קישן
און אויפטאָג איז מיין לעצטער האָפּ.
א חולה טוט זיך שווער א צאפל
און שמוס צעיאַמערט זיך פון שלאָפּ.

איך בין פון מיין גורל אויף אייביק פארשאַלטן
אז ס'איז מיין נשמה אויף צווייען צעשפּאַלטן:

אַט זענען, למשל, די פים מיינע צוויי,
איז ביטער מיט זיי מיר, אַ ביטער און וויי.

גייט איינער אויף גאַלדענעם וועג אין זיין גאנג,
פארהאקט זיך דער צווייטער אָן שטיינער און שטאנג.

די הענט, מיינע הענט — אויך מיט זיי איז מיר שלעכט:
וואָס איינע נאָר בויעט — די צווייטע צעברעכט.

די אויערן — איינער הערט בענטשונג און פרייד,
הערט צווייטער בלויז שרעקן, און זיפצן, און לייד.

די אויגן — דערזעט איינס די ליכטיקייט גרויס,
באקלאַגט זיך דאָס צווייטע: „ב'זע פינצטערניש בלויז!"

און ס'מױל, ווען איין העלפט זינגט-אויף לויטער און ריין,
פארקרומט זיך די צווייטע, ברעכט-אויס אין געוויין...

קיינער

אין דער מדבר פון וועלט, פון דער היגער,
אין דער וועלט-וויסט, דער טרויעריק-שיינער,
דא פארמאג איך איינאיינציקן חבר
און זיין ליכטיקער נאמען איז — קיינער.

אין א וויגשטול פון גינגאלד, באאויגנט
מיט רויט-פלאמענדיק-שמייכלענדע שטיינער,
אין א פאלאץ פון שטראלן-שמאל בלויען
זיצט און וויגט זיך פארהלומט דארט קיינער...

און זען טאג צאלט שוין אפ מיט זיין לעבן,
און א עלנט זיך נעסט אין מיין הויז,
אזא עלנט ביז פיין, און אין מערב
דארט פארבליט שוין מיין גאלדענע רויז,

וואכן טריט מיין געהער אויף און תיכף
עפנט קיינער פארהרובט מיין טיר.
קומט-אריין, טוט א ניג זיך פארהרובט,
זעצט זיך הרוב אוועק קעגן מיר.

פרעג איך: — „קיינער, מיין ליכטיקער קיינער,
זאג, איז ביסט א חבר מיר היינט?“
און דער קיינער הייבט-אויף זיינע ברעמען
און פארטרויט מיר: „איז קיינער דיין פריינט...“

און ווי קיינעס פארציטערט מיין ווייטיק...
קיינער גלייט מיך אהיים פון מיין הויז,
קיינער טרויערט מיט מיר איבער מערב,
וואו ס'וואנעט מיין גאלדענע רויז.

שפיל, פידלער

א

שפיל, פידלער, שפיל.
אין געזאנג פון דיין פידל
לויכטן-אויף
שפליטערלעך
לכנהדיקע הארבסט-נעכט פון מיין יוגנט.
איך בלאַנדזשע ארום איינער אליין אין דער נאכט
און מיט בלינדע פינגער פון זכרון
קלייב איך אויף:

א וועלדל, א שטעג,
אן איינזאמען ברעג,
א צאפל, א בליק,
א שמיכל — א בריק,
א וואַרט, א קלאנג
פון פארלוירן געזאנג...

ב

איך שפיגל זיך
אין די לבנהדיקע הארכסט-נעכט פון מין יוגנט,
ווי אין ווייטע מיראזשן.

דארט

וויכערט-ארום

א יאמל פארשייט

איבער שמעמלשע גאסן...

און ווען איך קום-אָן אים אקעגן,

קוקט ער אויף מיר

מיט בלוי-פארוואונדערטע אויגן,

קוקט אויף מיר

און קאָן מיך נישט דערקענען...

נאָך קינדווייס

נאָך קינדווייס
פלעג אין מיר זיך וועקן אזא שטראליקער
פארלאנג צו שאפן.
פלעג איך אַפרייסן א שינדל פונם דאָך
און וואַכנלאנג אים מייסטרעווען און שניצן
א פידל מיט א בויגן,
און האָר פלעג איך אויספליקן
ביים עק פון א פערד
און אַנציען סטרונגעס.
און אזוי פלעג איך אויף מיין סטראדיווארי
אויסשפילן
מיין קינדיש ליד פאר דער וועלט...

ווי אויפשליסן

ווי אויפשליסן, נאכט,
די העראַגליפן דיינע,
וואָס דו שרייבסט אויפן מערב
מיט שוואַנען-סילוועטן,
וואָס שווימען פארביי דאָרט
אין ראַזיקן טייך פון דער שקיעה?

*

ווי א קעמל
צום וואַנדער
דורך מדברשע וועגן,
טרינק איך אַן מיינע בליקן מיטן זונפארגאנג.
זאָל כאַטש דאָס ליכט פון טאָג
אין די אויגן מיר פארבלייבן,
ווען דער טאָג זעט פארגיין.

*

ליכט אין בלוט,
אַ ליכט אין בלוט!
איך בין פארליבט אין דער זון...
זאָל אינגאנצן ווערן ליכט מיין בלוט,
אפשר וועל איך אין מיין אויסשטראלונג
אויך קאָנען באַגלייטן דיין וואַנדער...

און אפשר.

און אפשר
פון ליד אויף ליד,
ווי שטיין אויף שטיין —
אויסגעוואקסן שטייט א לייכטורעם.

א ריזנפויגל,
מיט פיס געשמידטע צום אפגרונט,
צאפלט ער מיט פויער-פליגל
איבער נאכטישע ימען...

לויטערע וועגן

דאָס לאנד

דאָס לאנד, וואָס דו פלעגסט אלץ דערמאָנען מיט טרער.
אין גלי פון דיין בענקשאפט,
געדויכט האָט מיר איצטער דעם שוואונג פון די טעג,
פארשמויסן אין ענגשאפט...

ווי אַפּטמאָל אויך דאָ איז צו שאנד און צו שפּאַט
דער שוואכער, גערעכטער, —
דאכט זיך מיר אויס, אז עס שוועכט דאָ ארום
דיין גייסט, א פארשוועכטער...

אויך דאָ וויל זיין תקיף, אויך דאָ וויל זיין האר
„דער גביר און עס-ארץ“,
באַטש טאנץ אים מהיפּות, ווי ער האָט אמאָל
געטאנצט פארן פריץ...

און יום-טוב ביים טיש, ווען ער טוט אמאָל דינים
א ניגונדל זינגען,
מיר דאכט, אז ער קרומט זיך דיר נאָך... און דערצו —
נישט זייער געלונגען...

איז טאקע שוין ליבערשט דעם יום-טוב, די פרייד
פון מאי צו דערמאָנען
מיט אויפגאנג פון ייגנט אין רייען נאָך ריי,
מיט פלאמיקע פאָנען.

צט קומען זיי אן און זיי ציען פארביי
פון טאל און דער נידער
מיט לאזונגן שארפע, מיט אויסרוף, געזאנג —
נביאישע לידער...

זיי שטייגן ארויף איבער גאסן, זיי טרעפן,
און איבער די דעכער,
און וויקלען, און שלענגלען דעם בארג זיך ארויף
אלץ העכער, אלץ העכער...

פרייטיקצונאכטס

שוין אלע צעגאנגען פון טיש
און זענען צום שלאפן זיך מכן.
נאָר דו, צו דערוינגען געזאנג,
נאָך שוועבסטו ארום אין די הייכן...

נאָך ציקלט זיך הארציק און זיס
„יה ריבון“, דער וואַלכישער ניגון,
דערמאָנט אָן דעם פאסטעכל אונדז
און נעמט אונדז אין טרויער פארוויגן.

„א שאַד, — קלער איד, — נעכעך א שאַד
דאָס פאסטעכל קליינט אין דער דאַינע,
וואָס וואנדערט ארום און ער זוכט
דאָס שעפעלע זיינס אין די פליינען...“

נאָר פלוצים ווערט שטילער דיין קול
און שטילער... פארלירט אלץ דעם גלימער.
דיין זינגען באוועלטיקט א טרוים,
און זינגענדיק ווערסטו אנדרימלט.

דער לאַמפ הייבט-אָן צאנקען, מיר דאכט:
אן אומהיימלעך אויג טוט מיר ווינקען...
אַט גיט נאָך א צאפל דער פלאם —
און אלץ ווערט אין שאַטנס פארוינקען...

נאך טרעפט זיך אצינד

נאך טרעפט זיך אצינד, אז איך מאך-צו די אויגן,
דערזע איך מיט רעגונג
דאס אלטע, דאס ליבע געשמאלט. עס איז מיר באקאנט
זיין יעדע באוועגונג.

נישט הילכיק געווען איז זיין טראַט, נישט געגלוסט, אז
זיין נאָמען

זאל גיין אים פאָרויס איבער לענדער.
נאָר שטיל זיך געגאנגען זיין וועג ביי דער זייט פון דער וועלט,
אזוויי א פרעמדער...

מיט יעדן שלאַג פון זיין האַרצן באהעפט מיטן גייסט,
דעם אייביק-צעשטראַלטן.
און גענוס פונם לעבן — נאָר קוים גענוג
דעם גוף צו דערהאַלטן.

און אזוי איז אַ לעבן פארגאנגען מיט תפילה צו גאָט
אפילו באנאכט אויפן קישן,
מיט זאָרג פארן קיום, מיט וויין און געזאנג
ביי יום-טובדיקע טישן.

און שבתצונאכטס פלעג אין ניגון די פרייד
שמייגן אלץ העכער,
ווען ער פלעג ביים הבדלה-ליכט זוכן — געפינען
זיין שאַטן אין בעכער.

נאָר איינמאָל אן אַוונט אזא איז די פרייד
אים פלוצים אנטרוגען.
ער האָט זיין שאַטן אין בעכער וויין
שוין מערנישט געפונען.

ליד וועגן בעל-תפילה

דרייסיק יאָר אויף ערד
שפּראַצן — וועלקן גראַזן,
און איין שיינעם טאָג
ביים עמוד ס'הארץ געלאָזן...

איינמאָל א פארנאכט
ארום דעם טיש מיר זיצן,
טוט דיין בליק א פאל
אויף בלייכע פינגער-שפיצן

און „יא, יא,“ א זאָג
צו'ן אונדז אין צער, אין שטומען:
„מען רופט מיך שוין אצינד,
וואו יעדער מענטש דארף קומען“.

טוסט תפילה דורך די נעכט:
„א גאָט, מיין פיין דערזע דאָרט...“
ביז ס'האָט דיך אויף דער ערד
פון בעט אראָפגעשליידערט...

און מיט דעם פארטאָג
דיין גרייטקייט ווערט נאָך גרייטער,
אויף אלעמען ארום
דו קוקסט שוין אזא ווייטער...

ביז לעצטן אַטעם-צי
דיין ליפּ אין תפילה-פיכער,
ביז דו טרעטסט די שוועל
פון אייביקייט אריבער.

רואיק קומט אלע אריין אין מיין צעלט

רואיק קומט אלע אריין אין מיין צעלט.
רואיק ארום מיין געלעגער זיך שטעלט.

נישט ברעכט זיך די הענט און נישט יאמערט, נישט זיפצט.
ווייל גרויס דאס געשען, וואס געשעט מיט מיר איצט.

א שמיל קוקט זיך צו זוי פארגאנגען איך ווער.
דאס מויל ווערט פארשטומט, נישט דערזאגט מיין באגער.

די כוחות פארלאזן... עם טונקלט דער טאג...
און ס'פעלט זיך דאס הארץ מיט איעטוועדן שלאג.

דאס פנים — פארשפיצט און דער אטעם גייט-אויס,
די אויגן — פארגלייזט, — און מיין לעבן איז אויס...

מיין גוף ווערט אלץ שווערער, און קעלמער, און קאלט,
און ווערט אין א רגע אן אייביקייט אלט.

און הייליק און פרעמד אויף דער ערד זיך צעבלייכט.
דאס ליכט פון דער אייביקייט האט מיך דערגרייכט.

דער סוד פון א שטיין

מד-בר —

זילבן צוויי בלאסע.
דעם פשט הייבט-אָן קלאַרן
דיין יעדע גרימאסע...

ווי לאנג שוין, ווי לאנג
אז פארצערט איז דיין קראפט
און אנטרונגען דיין זאפט,
און דיר אומבאוואוסט
דער רוש פון א בוים, פון א קוסט;
אז נישט טועם געווען האָסט א קלאנג
פון דעם שניטער'ס געזאנג.

דער בעדואין בלוז, וואָס ער האלט
די וויסטיקייט ביי גאָט אין ארענדע,
דעם שיין פון די שמערן דורך נעכט
וועבט-אריין אין לעגענדע...

און דער שומר — א יידל,
נישט לאנג ערשט פון גאלאץ,
נעכטיקט אין מדבר —
„ביי זיך אינם פאלאץ“...

„מערת המלח“

געלאזן דעם טאג הינטער זיך,
טרעט איך אריין אין דער הייל.
איך שטאלפער-ארום
איבער פעלדזיקן ברוכווארג
פון חושך צו חושך.
און פלוצים — די זון
זוט אן עגבער זיך דורך דעם גראניט,
קוקט אהערצו אראפ אין דער טיף,
ווי דורך א שפאקטיוו,
איבער מירמלנע ווענט
צעשפרינקלט,
צעפינקלט...

נישט אנדערש:
אמאל, ווייט אמאל,
ווען דא איז נאך ימיקער אפגרונט געוועזן,
פלעג אין הארץ פונם פעלדז דא
הויזן א ים-גאט,
אין ווייסער לבנה-שעה
זיצן באשיינט אויף קארצלענעם טראן
און נימפעס אין טאנץ ארום אים פלעגן קרייזן...

און שפעטער, העט שפעטער מסתמא
פלעגן קומען די סדומער
צו זייערן אַפּנאַט,
פון זון דאָ באלויכטן,
אַרגיעס פּראַווען,
און אין התלהבות
אויסוואַיען זייערע תאוות...

דערנאָך
פלעג אַ הרמום,
אַ זעער
פארבלאַנדושען אהערצו
און פונדאנעט באנאכט
עפעס וועלן דערזען,
עפעס וועלן דערהערן:
„וואָס דערציילן די שמערן?“

איצטער שטיי איך דאָ,
און מיט גיריקן דלאָט
פארטרוי איך דעם פעלדז
דעם קלאנג פון מיין נאַמען...
אפשר אין איינעם אַ בלוען באגינען
פון אַ זויט-זויטער צוקונפּט
וועט עמיץ דערזען דאָ:
אויך אַ יידישער דיכטער געווען דאָ...

א פעלדז

דער פעלדו, זואם ער שטארצט דא אליין,
א מענש איז, פארוואנדלט אין שטיין.

דאס מויל זיינס, פון לאנג שוין פארשטומט,
האט צייט אין א קללה פארקרוםט.

זיין פעלדזיקער בליק איז געווענדט
אין ים-זווייט, זיגזאגיק צעבלענדט.

ער האַרַכט ווי דער כוואַליע'ס געברום,
ווי ער, שטייט פארגליווערט און שמום...

דערמאָנט זיך אַמאָליקע טעג
ווען דאָ האָט אױף יעטױעדן שטעג

געווימלט זיין גיריקער שטאַם,
מיט שטורעמס געקעמפט אויפן ים ;

זוי ער, א צעטענצלמער, גייט
מיט צימבל, טימפאן, אין באַגלייט

פון קינדישן אַנגסטיקן טראַט,
צו שמילן דעם דאַרשט פון זיין גאַט.

און מולך, אים דאַכט זיך, אַנטציקט,
מיט ריח פון קרבן זיך קוויקט.

און אישמאַר, דערזעט ער, אים גריסט,
מיט טויבן, די צוויי ביי די בריסט.

זיי האלמנדיק צארט אין די הענט...
און אויך די וועסטאלקעס דערקענט,

פארשיכורט פון תאוה און בלום,
געקילט ביים אלטאר זייער גלום...

נאך איצט איז אין גרויען געקארב
פון מריט זיינע קענטיק די פארב,

וואס ער האט געמישט מיטן בלום
פון קנעכט זיינע אונטער דער רום

צו פארבן דעם לייך, דאס געוואנד
די פירשטן און שררות פון לאנד.

און ער אין זיין פאלאץ דער האר,
געהאט פון די געטער ס'גענאר.

אין וואוילטיק און שיכרות ער פלעג
פארברענגען משוגע די טעג.

און יעטוועדער נאכט פלעג א ווייב
געהארכזאם אים גרייטן איר לייב.

אפט זויל ער א הייב טאן פאר וויי
זיין פעלדזיקע שטים אין געשריי,

נאר ס'מויל, אין א קללה פארקומט,
די צייט האט פון לאנג שוין פארשטומט.

איך האָב היינט געפרואווט צו דערגיין

איך האָב היינט געפרואווט צו דערגיין,
פארנעמען דעם סוד פון א שטיין.

א שטיין, זאָס ליגט אייביק און טראכט:
אלייניקע שטילקייט פון נאכט.

דערזע איך: דער שטיין זיך צעפראלט,
פון אים טרעט ארום א געשמאלט.

טוט א קום צו מיר צו מיט פארנויג
און א פרייד זיך צעשטראלט אין זיין אויג, —

זעט-אויס, אומגעריכט מיך דערקענט,
ער שטרעקט צו מיר אויס זיינע הענט

און נעמט מיך ארום און מיך דריקט
צום הארצן... מיך שיער ניט דערשטיקט...

ער זאָגט: האָב נאָך דיר זיך פארבענקט,
זייל איך — נאָך אלס קינד דיך געדענק.

זייל אייביק פארקריצט איז אין מיר
די אלע עפאָכעס אין דיר:

אַט איצט, זוען דיין אייגענער זין —
פארוועכט דיך אין נעץ, ווי א שפּין;

און סיי ווען מיט נאקעטן לייב
זיך געטוליעט צו מיר, ווי צו ווייב,

און דיך האָט גענערט מיין געצייג;
און סיי ווען געהאַנגען אויף צווייג.

און פלעגסט מיט דיין קוויטש, דיין געוואלד
צעברעכן די שמילקייט פון וואלד.

ווייל ס'ליכט דיינס אין מיר האָט געגליט
נאָך אידער די צייט האָט געהיט...

א שטיין

שטייט איינזאם א שטיין דאָ און וואכט
אויף א קבר און שווייגט אינדערנאָכט.

טרעט-ארויס פון לבנהשן קרייז
אן אוראלטער, געמלעכער גרייז,

מוט א זאָג אזא שפרוך — און צעשמראַלט
פונם שטיין טיילט זיך אָפּ א געשמאַלט:

א רייטער אויף שוים-ווייסן פערד
לאַזט זיך וואַנדערן איבער דער ערד.

דורך סטעפּ און דורך ווילדערניש רייט
אקעגן אן אנדערער צייט.

ביז סע וועט אין געפויק פון די קלאַ
זיך דערהערן: „דערגרייכט שוין די שעה!“

נאָך וואו ער קומט-אָן און געפינט
א ישוב — צערינט ער, פארשווינדט.

ער וואַנדערט ארום דאָ-און-דאָרט —
און שטייט אויף דעמועלביקן אַרט...

אים דאכט, אז דאָס פערד אויפן לאַן
און ער — איז נאָך גאַרנישט פאַראַן:

„איז לאנג נאך צו ווארטן דעם רוף
אריינצוגיין ווידער אין גוף ?

דעם גריין, פונם שלאף אים דערוואכט,
האט ער דאך אליין אויסגעטראכט...”

און איידער די זון נאך באטרעט
די שוועל פון „נאך קיינמאל ניט שפעט,”

דער רייטער אין „אייביק אליין”
מיט געוויין גייט-אריין אינם שטיין.

דער אַדלער

וואָס חלומט דער אַדלער
אין זיין געפענקעניש?
ער זעט ווי עס גייען פארביי
די טעג אים אין בענקעניש,
„צי וועל איך נאָך זיין אמאָל פריי,
באגלייטן די זון אין איר גאַנג?“ —
גליט זיין פארלאנג.

און עס טרויערט דער אַדלער: — „פארוואָס
און פארווען אזא צאָרן?
נישט בעסער דער גיפט פונם דאָרן
ווי מקנא זיין די פייגעלעך — שנעקלעך,
וואָס קומען דאָ קלייבן די ברעקלעך...
א, ווען מיר זאָל עס גליקן
די נעץ פון מיין תפיסה צעפליקן,
פון וויסטיקן פלען זיך באפרייען.
די שאַנד און די שמאַך צו פארגעסן
און מיט יובל-געשריי זיך א מעסט טאָן
מיט שטורעם און ווינמ, און דערגרייכן
נאָך איינמאָל די היימישע הייכן,
און פון שטורעם און קראַך אן אנטציקטער,
פאלן, פון בליץ א פארציקטער,
מיט גרום צו דער זון, דער פארגאנגענער!

ווי קאָן עס פארשטיין דען מיין פאנגער,
אליין ביי דער ערד א געפאנגענער?“

די בערג

די בערג אינם זונענפארגאנג
אין רעגנבויג-פארבן זיך מינען.
נאר דער, וואָס איך זע אים אצינד
אין שיינקייט, וואָס ער טומ דערזינען,

אויך דאָ איז אין יעטוועדן ריר
און צאפל פון מיינע גלידער,
אין זוניקן טעם פון דער פרוכט,
אין ריטם פון מיינע לידער.

ער טראַגט, ווי א שטויבעלע מינדסט,
די ערד אויף זיין שטראליקן פליגל.
דאָך קאָן ער קיין רגע נישט זיין
אַן מיר, ווי א קינד אינם וויגל...

און ווען איך פאל כורעים פאר אים
מיט אנגסט און מיט אומגליק באלאָדן,
זינגט ער שירה צו מיר אינדערשמיל
און לויבט מיך פאר מיינע גענאָדן...

מיין טראכט איז פון פורפל

מיין טראכט איז פון פורפל און גאלד,
פון דימענט דער הערב אויף מיין אָרעם.
דער לץ, וואָס פארווילט מיין געמיט,
פאלנט מיר נאָך, ווי אַ הונט, אין מיין טורעם.

עס שפרייטן מיט רויון פאר מיר
די וועגן בלאַנד-לאַקיקע פרויען,
איעטוועדע גרייט אויף מיין וואונק
אין ליבע צו מיר זיך פארטרויען...

בין אייביקער חתן ביי זיי.
יעדע נאכט טוט מען פראווען מיין האַכצייט...
און מיר דאכט: שוין פארגעסן האָב איך
מיין אייגענעם שמאַם און זיין יאָך-צייט.

נאָר אַפּטמאַל אין סאַמע דעם גלי
פון תענוגים, צום קלאנג פון די האַרפּן,
צאַפּלט-אויף פאר מיין זוניקן בליק
דאָס געשמאַלט דיינס, דאָס פיינלעכע שאַרפע.

טיפּ-געבויגן, מיט שמאַק אין דער האַנט,
מיט כּטחון געגורט דיינע לענדן,
די באַרד, צעבלאַזן אין ווינט, —
דו שפּאַנסט אלץ צום לאַנד פון לעגענדע...

דיין פנים — פארבלייכט. נאָר אין בליק —
עס טליען פון אייביק די פינקען.
דערזע איך זיך דאן ווי געמיין
און נידעריק איך בין געזונקען...

עס ווילט זיך צעטרעמן אין שמויב
דעם גלאנץ פון מיין קרוין, מיין פארמעגן,
גיין וואַגלען מיט דיר ביי דיין זייט
אויף שטילע, פארבאָרגענע וועגן.

ליד וועגן גואל

דער וואונדיקער זיפץ פון א ליד
רופט זיך איבער מיט זיפץ פון א צווייטן,
אזוי לאנג ווי אין תפיסה פארלאזט
איז דער גואל, געשמידטער אין קייטן.

ווי עלנט ער איז און פארשוועכט,
איז ער נישט פארוונקען אין טרויער.
צו יעדן שאַרף פון אהינטער דער מיר
הערט ער ציטריק זיך איין מיט זיין אויער.

ער ווארט ווען עס קומט-אָן א טאָג —
א מורד און עפנט דעם ריגל.
דאן גייט ער ארויס אויף דער פריי
און טוט א צעשפרייט זיינע פליגל,

און מיט ברייטן און מעכטיקן שוואונג
ער טוט זיך א הייב אין די הייבן.
און וואָס אייביק געווען אים פארווערט,
איז איצטער אים לייכט צו דערגרייכן.

דעם חושך פון אונדזער געדאנק
ברעכט זוניקער בליק פון דערלייזער.
זיין חלום ווערט ליכטיקע וואָר ;
די וואָר — בלויז א חלום, א בייזער.

דער יינגער מצבה-קריצער

ער זיצט און ער האקט דעם מצבה-שטיין.
ס'רעגנט מיט שפליטער פון אונטער זיין דלאט.
נאָר דאָס מיידל, אין אַזונט באגעגנט,
טרעט נישט אָפּ פון זיין רעיון קיין טראַט...

די ברוינע האָר, די געשליפענע ליפּ,
די שלאַנקע פיגור אין די אמלאַס-געוועבן...
ער קלערט: „עך! ווען אַרבעט וואַלט זיין נאָר גענוג,
געקאַנט וואַלט'ן מאַכן אַ לעבן...

וויפּל אַ שטייגער באַדאַרף ער אויסקריצן שטיינער אַ חודש,
כדי זיך צו האָבן אַן אַלקער, אַ בעט און אַ שטול?..
און וויפּל דערנאָך... ווען ער ווערט אַ מאַטע?..
און שפּעטער... ווען קינד דאַרף באַזוכן אַ שול?..”

און ביז ער דערהשכונט זיך נאַענט צו זיקנה,
עס קומען שוין אייניקלעך, זעט נישט דער גולם:
זיך מיענדיק אזוי מיט דער דלאַט אין זיין האַנט —
אויסגעקריצט מצבות, אַ גאַנצן בית עולם...

דעם לעצט-לעצטן שטיין פאַר אים אליין
וועט קריצן מסתם זיינע קינדער'ס אַ קינד.
דער טאַג וועט זיין שוין ווי אַט איצט. און דער יינג
וועט טראַכטן דאַסזעלבע, וואָס ער טראַכט אַצינד...

די וועלט — א ראָד

די וועלט — א ראָד,
און איך — די אַקס.
נאָר אין דעם נישט
אריין איך וואַקס...

מיין טרוים אין נויג,
פארלאָזט מיין אויג,

נאָך וואַנדערט אלץ
אין קאָרהאַד,
כאַטש אַפּגעשטעלט
האַט זיך די ראָד...

און דאָך

און דאָך וועט גינסטיק זיך א ווענדט מאָן
דער קאמף פאר פרייהייט אויף דער ערד.
איין שיינעם מאָג, און ס'וועט א בלענדט מאָן
משיח אויף זיין ווייסן פערד...

ס'וועט א יום-טוב זיך צעשמראלן
פון אייביק ליכט... נאָר מיר טוט לייד
פאר דעם, וואָס וועט אין שטורעם פאלן
און נישט דערלעבן זען די פרייד...

צוקונפט

פון נויט געכאוועט און פון לייד,
ווי פרעמד איז דיר די נייע פרייד,
און אומבאקאנט די פרעמדע רייד...
און כאַטש אין גאנג פון שטערן-בליט
געזוכט א שפור פון צוקונפט'ס טריט,
א לעבנלאַנג צו'ן איר געשמרעכט. —
נאַר וואַלסטו נאַר אדורכגעלעכט
איין רגע פון דער צוקונפט'ס גליק:
עס וואַלט די רגע דיך פארציקט...

דאָס ליד, וואָס מאַנט

דאָס ליד, וואָס מאַנט פאר הונגעריקן ברויט,
אנמשטומען וועט צוזאמען מיט דער נויט.
דער אומרו פונם וועכטער, זיין פארדאכט —
פארשווינדן מיט די שאַטנס פון דער נאכט.

און אין אויסשטראל פון דער חכמה, אין איר קרייז
וועט שלעכטיקייט צעשמעלצן זיך ווי אייז...
נאָר אייביק, אומפארענדערט וועלן בערג און טאלן
אין פארבן-פלירט פון וועלק-און-בלי זיך מאַלן.

און די לבנה מיט איר שמיכלענדיק געזיכט
וועט אליץ נאָך זינגען אונדז איר ליכט —
מיסטעריע פון די שטערן-וועלטן אינם רוים...

און לייכטן וועט נאָך אליץ אָן ברעג
די זון, וואָס אויף דעם פילם פון די מעג
גיט-אויף — פארגייט, א גליענדיקער טרוים...

א פ ל י ט

אין הארבסטיקן פעלד
א פליט זיצט אויף א שמיין.
ביי זיינע פים
א מחנה הינט
מיט דארשטיקע אויגן
היטן זיין יעדע באוועגונג...

אז סקומט-אָן דער אָונט,
נעמען וואקסן די הינט,
צעוואקסן זיך אין פעלדזן-בערג,
וואָס רייסן זיך מיט זייערע שפיצן,
ווי געשרייען, צום הימל.

איבער זיי
קריכט-ארום, א פארבלומע,
די לבנה...

מלאך מכאל

פון די תפילות, געבעט, און די טרערן,
דורך יארן פארזייט אינם שטיין —
ארויסגעשפראצט א בלום...

קומט מלאך מכאל,
פליקט-אָפּ די בלום,
און אַנשטאַט זי ברענגען פאר גאָט,
לאָזט ער זיך אוועק צו'ן אַ מסיבה...
גיט מלאך מכאל אויפן וועג
און די בלום וואַקסט אין זיינע הענט,
צעוואַקסט זיך ביז אין די וואַלקנס.
און שלינגט אים איין.
און ער, מלאך מכאל
קריכט ארום אין אירע פעטאלם,
א קליין, קליין מילבעלעע...

א חלום

איך האָב געהערט אין חלום :
א מלאך שפילט אויף א לבנה-פידל.

דער ליכטלינג איז געשטאנען פונדערווייטנס
און קוים בארירט די ערד מיט זיינע פיס.
און ווי ער שפילט אזוי פאנטאסטיש,
פילט-אויס איעדער רגע
מיט הימלשע ניגונים,
נעמען שלענג זיך שטרעקן פון די ספערן
און וויקלען זיך ארום דער ערד
אין פייערדיקע רינגען...

און ווען ער זעט,
איך ליג פארטאיעט אין מתיקות
פון ווערן אַט — פארברענט,
לאָזט ער פון זיין האנט ארויס די פידל,
וואָס פאלט א זינגענדיקע, צו דער ערד
און לעשט זיך אויס
צוזאמען מיט די שלאנגען...

שטערן-לאנדשאפט

ערשטע זון פארלוירן האָט דער טאָג,
אזואו די צווייטע ווערט געבוירן.
און דאָרט, אזואו געבוירן ווערט די ערשטע —
האָט צווייטע זון דעם טאָג פארלוירן...

פעלדזן-שפיצן, אָנגעטרונקענע מיט ליכט,
צעשיינען זיך פאַספּאָריק אין דער פינצטער...
טייכן גיסן זיך אריבער די ראנדן
פון בעכער-בערג,
זיי הילנדיק אין וואסער-זואואלן.
בלומען בליען-אויף מיטן אויגנבליק,
צו פארוועלקן ווידער אין פרימאָרגן.
פון הינטערן האַריוואָנט
יאָגט-אָן א מאַדנע ליכט :
א קראנץ לבנהס, רעגנבויןפארביקע,
איינס ארום דעם צווייטן קרייזנדיק,
גיט-אויף פון הינטער בערג...

און קיינער, קיינער דאָ נישטאָ איז
צו באוואונדערן די שיינקייט...

די וואזע

די וואזע אויפן ראַיאל :

איר געשמעל —

גילדערנע :

דריי געוויינען און געלעכטערס דריי.

און נימפעס זעקס. — דימענטענע גייסמער, —

שטייען אויף יעדן געווייז און געלעכטער

און טראָגן דער וואזע'ס בלויהימלדיקן גוף

אין א טאַנין.

זייערע קערפערס אין עקסטאַז

פארבראַכן אויף צוריק ;

די האָר — פלאמען אין ווינט :

און זייער בליק, האלב-געשלאָסן,

גליט און שמייכלט אין א תאווהדיקן דרימל...

די וואזע דעמערט נאַכן ריטס פונם זונאוּפגאַנג ;

נאַכן ריטס פון זונפאַרגאַנג טאַגט זי, די וואזע.

ווען זון אין מערב ראנד אָן ראנד טוט נאָר א צאַק,

צעיאַמערט זיך אן עכאַ אין דער וואזע

און פארגייט זיך אין א הודען פון א גלאַק.

ביז לעצטער שפור פון זון זיך פעלט.

און אז טאַג צאַנקט-אויס מיט יעדער רגע,

גיסט זיין ליכט זיך איבער אין דער וואזע.

פונקט ווי אין לבנה...

זיבן-פאַרביקע ליכט-שאַטנעס

ווערן געבוירן מיט די אקאַרדן פון ראַיאל,

וואנדלען אין פאַנטאַסטישן געשען

און שטאַרבן אין דער וואזע...

צירק-מיידל

איך האָב א פארדאכט,
אז די לייבן זענען פארליבט אין דיר...

איך האָב געזען זיי
ארויסקומען אויף דער ארענע
מיט די קעפ געשטרעקט
אין פיינלעכן רוף פון בענקשאפט נאָך דיר...

זיי האָבן זיך אוועקגעלייגט ביי דיינע פיס,
ווי צום שוּצן פון געפאר דיך...

א קנאל מיט דער בייטש —
און זיי שפרינגען-אויף פירטערלעך און מעכטיק,
גרייט דיך צום פארציקן.
נאָר געפאנגען פון דיין שיינקייט,
נעמען זיי פאר ליב די בייטשן-ברי
און פאָלגן אונטערטעניק דיינע קינדערישע קאפריזן...

א וואַלקן

פון הינטערן מערב,
ביים הארבסטיקן זונפארנאנג
זאקסט און צעוואקסט זיך
א וואַלקן — אן אַרגל,
מיט זילבער-קארניזן...
עס זיצט דאָרט א נימפע,
די האָר אין געוויכער,
און איבער קלאווישן
בליצן די פינגער,
וועקן דעם שמורעם
אין ברוסט פון פאַסיידאָן
מיט דונער-אקאָרדן...

די וואַלקנס אינם זונפארגאנג

די וואַלקנס אינם זונפארגאנג
צעהאַנגען ווי מיראזשן.
אַט קומט ארויס א קיניגן
און הינטער איר צוויי פאזשן.

די קיניגן פארברעכט די הענט —
זי האָט די קרוין פארלוירן,
איר לאנגן שלעפּ צוזאמען מיט
די פאזשן אַנגעוואוירן...

ווי שטיל-פארבענקט עם ווערן איצט,
אַ עמק, דיינע וועגן!
עם קאַנען מיינע טריט ביים כביש
צו דיר זיך נישט דערפרעגן...

פון צווישן ביימער, מיך דערשנאַפט,
ווערט נישט-געדאכט א פיקסל.
און ביי א בייט פון בלומענקרויט
זיך מיט — א יידיש שיקסל...

— א זאַג נאַר, טעכטערל, ווי ווייט...
זי קוקט מיך אָן מיט חידוש
און ענטפערט הנעוודיק-פארשעמט:
„איך נישט פארשטייען יידיש.“

יידיש

יידיש איז מיין ליכט-קוואל.
פול שעפ איך אן מיין לאַגל.
ווען פון דעמער צו אויפמאָג
ליגט אָפן דער שליאך פאר מיין וואַגל.

יידיש לשון איז דער חן פון מיין פנים...
מיט יידיש ווער איך תמיד יינגער...
יידיש איז דער דופט פון מיין גומען,
רעדט-ארויס פון מיינע אויגן,
און פערלט זיך פון אונטער מיינע פינגער...

יידיש -- דער נר-תמיד פון מיין פאַלק'ס נשמה,
דער שויער פאר זיין חכמה, לייך און לידל.
ווי ליב מיר זאל נישט זיין די קלאנגען פון דער הארף,
אַ יידיש, ליב און שויער איז דין פידל...

טורעם בבל
(סאטירע)

טורעם בבל

מיט פנימער צעקרומטע און אָדערן — ביימישן,
דורך טאָג און דורך נאכט, אין רעגן, אין שטורעם,
מיר שטייען זייט טויזנטער יארן פארזונקען אין מי —
מיר בויען א טורעם.

וואָלט געקאָנט אונדזער טורעם דאָך זיין א פאליי —
פון פאלייען דער שענסמער:
די ווענט — מאלאכים, די געזימסן — פון נאָלד,
און רעגנבוויגנדיקע פענצמער.

און זאלן פון עלפאנטביין, איידל-געשניצט,
און הויך זאָל אין הימל זיין קרוין זיך צעבלאנקען...
קומט-אָן דער שטן מיט בייזוויל און שפאָט
און צעמישט, און פארדרייט די געדאנקען.

און מענטש איז נישט קיין מלאך. א ניין!
זיינע עלנבויענס — נישט קיין פליגל.
זאָגט איין ברודער צווייטן: „דערלאנג מיר א ברעט“,
גיט ער און ברענגט אים ציגל...

און קיינעם פון אונדז לויכט נישט אויף דער געדאנק,
אז ס'האלט אונדז דער שטן אין קלאמער.
זאָגט איין ברודער צווייטן: „א נאָגל דערלאנג“,
דערלאנגט ער אים א האמער...

און מענטש איז נישט קיין מלאך. א ניין!
זיינע עלנבויגנס — נישט קיין פליגל.
געדויערט נישט לאנג און אַנשטאַט צום בוי
הייבן-אָן פליען אין קעפּ די ציגל...

ראנגלט זיך מענטש מיט מענטש און די דורות פארגיין
אין בלוט און אין פיין און אין וויסמן געווימל.
און דער טורעם שטייט אליין נישט פארענדיקט און קלאַגט:
„אַנשטאַט אייער שטאַלן, בין צו שפּאַט קעגן הימל!“

דער אַקס

דער אַקס האָט דערקענט דאָס ליכט פֿון פֿרימאַרגן,
שטייט ער רואיק אין שמאַל, ווי תמיד — אָן זאַרגן.
זיין ווידל פירט העפטיק אַ קריג
מיט אַ פליג.

ער שמרעקט-אויס זיין מאַרדע געשפּאַנט,
פרוואווט מיט דער צונג אַ לעק טאָן אַ שמרעל אויף דער וואַנט,
וואָס די זון שיסט-אריין, דורכן פענצטער.
דערמאַנט זיך אָן דפּנה'ן, זיין שענסטער:
„ערשט קוים פֿון דער קינפעט... איר קליינס,
דאָס קעלבעלע — אזא שיינס.
וועט זיין אַ יאמל פֿון יאמן.
אינגאַנצן געראַטן אין טאַטן...“
כאַפט אלעמאַל אַ קוק הינטערוויילעכטס:
„ווי דערלעכט מען שוין עפעס פֿריילעכס:
סע טוט זיך אַ יאווע ר' רחום צי זיין פֿלונתמע באַשע
און מען פירט מיך ארויס אויף דער פּאַשע...“

נאָר זיינע אויגן דערזעען מיט שמוין:
אויסגעוואַקסן נעבן אים שטייט אַ מאַדנער פּאַרשוין.
די הענט אין די טאַשן, כאַטראַכט אים גאַנץ מעסיק:
„וואָס זאַל עס באַדייטן? עפעס נישט גלאַטיק דער עסק.
זעט מיר אויס גאַרנישט סימפּאַטיש... היתכן?..
ווייסכוואָס! אן אַקס דאַרף האַבן כּטחון...“

ערשט ווען סע פירט אים דער יינג אויפן זייטיקן וועג,
דערמאַנט זיך דער אַקס: „אַ וויפל מאַל — טעג,
אַז איך האָב אַ ברודער באַגלייט אהער מיט מיין בליק,

און איז מערנישט געקומען צוריק...
אך, צום טייוול. וואָס פאר א נישגיטע!
ניט שוין-זשע, רבנו של עולם, שמעקט דאָס מיט שחיטה?..

דאָס האַרץ פאלט אים איין. די קני ברעכן זיך אונטער.
דער אַטעם אָפּגעהאקט. און די אויגן, ווי צונטער,
זוכן וויינענדיק אין דער ווייט:
„פּונדאנעט קומט די רעמונג ווייל ס'איז נאָך צייט?
אפשר א שטויס טאָן דעם רוצח, דעם ווערגער, —
צי וועל איך נישט אָפּשניידן ערגער?
אַ ביטער, ס'איז ביטער. געציילט די מינוטן.
אפשר פּראָכירן מיט גומן?
מסתם אן אויפגעקלערטער... צי גאַר אַרמאָדאָקסיש...
וואָס טוט מען אָבער, ער פארשטייט נישט קיין אַקסיש!
יא, מיין הילף — נאָר איין גאַט, וואָס אין האַרצן איך פיל אים.“

און ס'הייבט-אָן דער אַקס א קאפיטל אַקסישן תהילים:
„אַ גאַטעניו פאַטער, איך רוף צו דיר אין מיין גוים.
ארומגערינגלט האָט מיך דער טויט!
און וואָס וועט זיין מיט דפּנה'ן, מיין ליבער,
און דאָס קעלבעלע, אויף וועמען לאָז איך זיי איבער?
אך, דאָס פּיצל... געהערט אליין זאָגן ר' נחום:
סע וואקסט א קעלבעלע — א חכם!
פארנעם-זשע, גאַטעניו, מיין געבעט.
זאָג, פאר וואָסער א חמא
ארויסגעטראָגן אויף מיר אזא גזר?
צי נישט בלויז דערפאר,
ווייל דעם צווייפטיקן, קרומען
בין איך געשמאק אויפן גומען?...
טו-אַפּ פון מיר די שטרעף פון אלדי רוחות
אין זכות פון מיין קידוש-השמיקן יחום...“ —

טענחט אלץ דער אַקס, נאַכפּאָלגנדיק בלינד,
און אומבאהאַלפן ווי א קינד
דעם יינג אויפן וועג צו דער בויגע.
ביז סע דערזעען זיינע צוויי ברויגע,
אז ס'האַט דער וועג צו דער שחיטה אפילו
נישט געקלעקט פאר זיין תפילה...
און שמיל, און שאַ
אויסגעגאנגען אונטערן חלק מיט א שמע...

מורעשקעס

(געדאנקען פון א פויער)

א

די מורעשקעס,
וואָס קומען צו גאסט אין געצעלט,
לויפן אויף זייער שמעגל אהין-און-צוריק,
זיי די אויטאָס איבער שטאַמישע גאסן.
זיי קומען ארויף אויפן מישל,
וואו זיי אייען גאנץ באלעכאמיש ארום.
זוכנדיק א ברעקל...

מרעפט זיך:

א מורעשקע פארבלאנדזשעט צו מיר אויף מיין אָרעם...
זי בלייבט שטיין אין פארלעגנהייט,
זיך איינהערנדיק אין דעם ריזלען פון מיין בלוט
און ציט זיך דערשראָקן צוריק...
און דאָס ברענגט מיך אויפן געדאנק,
אז אויב איך וויל,
איז זייער לעבן ביי מיר אין די הענט...
און דאן דערפיל איך אן עקל צו זיי...
„דאָס קלייבן זיי שפייז אויפן ווינטער,“
קלער איך:

„און דאן, ווען די שמורעמס וועלן בושעווען,
וועלן זיי אין די אונטערערדישע פאלאצן זייערע
אַנציגנדן ליכטער
און זיך נעמען פראווען מסיבות,
זיך לאָזנדיק וואוילגיין
מימן אל-דאָס-גוטס פון זייערע אמבארן...“

און פלוצים פאלט מיין פויסט — א דונער אויפן טיש,
און מיינע ליפן צעבלאזן א שמורעם
און די מורעשקעס פליען אראפ אויפן דיל...
און דאן נעם איך זיי טרעמן מיט די פיס
און פארניכטן...

און די מורעשקעס,
וואס ראטעווען זיך פון אונטער מיין טראט,
אנטרינגען אין זייער אונטערדרערד
און טוען תפילה צו מיר,
מיינענדיק, איך בין זייער אלמעכטיקער גאט,
טוען תפילה,
איך זאל איינשטילן מיין צארן...

איך בין דער גאט פון די מורעשקעס.
 פארוואס מאַקע נישט ?
 איך האָב זיי דערוויילט פאר מיין פּאַלק
 און מיין פעלד זיי אָפּגעגעבן פאר א נחלה,
 און באַצווונגען, זיי זאָלן זיך פּרוּכפּערן און מערן,
 ווי זאמד...
 און ווי שטערן...
 איך האָב זיי געבענטשט מיט חכמה און פּליים
 און זיי מיינען, אז איך טו זיי א טובה דערמיט...
 דאנקען זיי מיר מיט תּפּילות און תּעניתים
 און לויבן מיך ביזן הימל...
 נאָר אז ס'קומט-אָן דער פּרי-הארבסט
 און איך נעם זיך צעאקערן מיין פעלד,
 איז אַך-און-וויי די מורעשקעס...
 דעמלט גיי איך נאָך דעם אקער,
 איבערקערנדיק די גרודעס ערד
 מיטן בויך ארויף
 צוזאמען מיט זייערע נעסטן.
 און דעק זיי אָפּ פארן פנים פון דער זון...
 און די מורעשקעס, אומגעריכט-געטראַפּענע,
 שוויבלען-ארום אין כּהלה,
 פּראַוונדיק ראַטעווען וואָס סע לאַזט זיך,
 דערהויפּט די אייעלעך — זייער קומענדיקן דור,
 וועלכן זיי טראַגן-ארום אין זייערע מיילער,
 נישט וויסנדיק וואוהיין...

לארץ הצבי

א לאנד מיינס, נישט קיין הירש ביזטו,
ביזט גיכער ענלעך צו'ן א קו,
וואס גייט ארום מיט אייטערס פולע
און רופן רופט מען זי „גאולה“...

ווער ס'אקערט פעלד און גרייט די פאשע
און וואסער האט דערפון אויף קאשע ;
און וועמענס וועג געשפרייט מיט נעלקן
און ווייסט נאך איינס : גאולהן מעלקן...

נישט די וועלט

נישט די וועלט איז פארשעלטן, איז קראנק.
נאָר פארלוירן האָט איר דעם געדאנק.
דעריבער די וועלט — אייך א שטייג,
וואו געפאר בלויז און אומגליק באגלייטן.

ווי ס'מוט זיך דער האס א צעצווייג
און מיט ווילדער רציחה
ווארפט איר זיך איינס אויפן צווייטן,
ווען איר מיינט, אז א ביסן
ווארפט דער שטן אייך צו אין דער שטייג!
דערנאָכדעם: צעביסן, צעריסן,
איר קוקט זיך ארום און דערזעט —
א פייג...

איעדן פארנאכט

איעדן פארנאכט,
ווען עס לעשן זיך די טריט פונם זונפארגאנג,
זע איך אים, דעם אלטן
אויפן עלנטן שמעגל מיט זיין בולדאג שפאצירן.
דער מעכטיקער בולדאג
שפאנט מיט עלאסמישע טריט, א שטאָלצער, פאָראווי
און דער אלטער, אן איינגעהויקערטער,
גייט אים נאָך ווי א הונט...

געשיידט האָט א פרוי זיך

געשיידט האָט א פרוי זיך
מיט צייט און מיט אַרט
און אין קבר מיט זיך
מיטגענומען א וואָרט —

אן ענטפער אויף פראגע:
„יא, אָדער ניין?“
און יאָרהונדערטער אויס,
און יאָרהונדערטער איין

עס פיקט אין דעם מוח
פון וועלט ווי א קראַ
די גורלשע פראגע:
„ניין?“ אָדער „יא?“

און וואָלט געווען: „יא“ —
ווי וואויל אונדז און גוט, —
געבענשט וואָלט געווען דאָ
איעדע מינוט...

און אויב עס איז „ניין“
איז מילא... איז נו...
אבי זאל דער שד
נישט פרעסן די רו...

צאפלט די וועלט זיך,
געפינט זיך קיין אַרט,
און אלץ ווייל די פרוי
איז אוועק מיטן וואָרט...

אין דעם לאנד פון נויט און יאך

אין דעם לאנד פון נויט און יאך,
וואו סע הערשט דער קיניג „נאך“,
איז געווען א גרויסער הונגער.
ס'האט די נויט גענומען שטיקן.
נישט געווען איז וואס צום פיקן,
סידן נעם און זייג די פינגער...

איינמאל אין אן איפדעוואך
הייבט זיך אויף דער קיניג „נאך“, —
יא, כ'דערמאן זיך: „נאך דער שיינער“,
אזוי פלעג מען דארט אים רופן, —
פרעגט די הויפלייט וואס זיי שלאפן
אין א צייט, אזא געמיינער...

הייסט דערלאנגען זיך פאפיר.
טוט דערויף די פען א פיר —
אזא רוף צו די סאלדאטן:
„וואס-זשע שווייגט איר נאך אצינדער,
מיינע ליבע, טרייע קינדער,
אוי, א רוח אין אייער טאטן!“

נעמט איר נאך געווער אין האנט,
קומט איר תיכף אין א לאנד,
וואו מען קאן זיך אלץ דערלויבן.
ווער ס'איז נאך א גומער עסער,
פליען דארט אים גלייך אין פרעסער
פריש-געבראטענע, די טויבן!“

זאמלען תיכף זיך ביים ראנד
פון אטידעם געגארטן לאנד

זעכציק טויזנט מאן — סאלדאטן.
גראָבן גריבער אויס אזוינע.
און אונטערן נאָז ביים שונא
נעמען לאָדן די האַרמאטן...

נייט דאָרט אָן אַ גרויסע שלאַכט
זיבן וואָכן מיט איין נאכט,
ביז סע טרעפט אַ קלאַג, אַ מיאוסע
זעכציק טויזנט מאן — סאלדאטן
(פיינע אַרנמלעכע יאָטן!)
און זיי ליגן שוין אין גסיסה...

ליגן זיי און זשיפען קוים,
קומט צו גיין צו זיי אַ טרוים:
אויסגעזעצט ביי טישן גרויסע,
ווי אין גאַרמין ביי דעם טאַטן,
עסן זיי סאלאט, און „בראַטן“,
און זיי מאכן דאָרט אַ קויסע...

און דער קיניג „נאָך“ אליין,
אויסגעפוצט אין קליידער שיין,
מיט אַ שמייכל, אַ פאַרשטאַרטן
גייט-אום צווישן „זיינע קינדער“,
פרעגט איעדערן באזונדער:
„ביזטו נישט אין לאַנד, געגאַרטן?..“

און דערשלינגענדיק דעם ביס,
שמעלט זיך אויף אויף זיינע פים
יעדער איינער אונטערמעניק,
און מיט אַ סאלוט דערקלערט ער
קלאַר און שאַרף די פיינע ווערטער:
„יא, געוויס. מיין גרויסער קיניג!..“

דער גראפאָמאן

דער יינגערמאן,
וואָס איך באשרייב אים דאָ — א גראפאָמאן,
אנטוויקלט אין זיין פאך, צעבליט...
איך נעם מיך דאָ נישט אונטער זיין א ריכטער.
נאָר אויב איינעמס פיאיאקייטן מעסטן לויט זיין אפעטיט,
איז ער א גרויסער דיכטער...

שטייט גערן צו, א שיתוף, צו'ן איעדן שרייבער,
האלט זייער פון „שלך—שלי" איז נישט קיין איבערקלייבער...

וועסט מיר אנטשולדיקן, מיין לייענער, וואָס איך כאמז דיך:
זיין „ציל אין שרייבן" איז א רייכער שידוך.
זיין ווייבל און זיין ווילע מוזן זיין גאָר פיינע.
איז מילא. מ'קאָן צו'ן אים נישט האָבן דאָ קיין מענה...

נאָר הוצפה און סנאָכיוס ער פארמאָגט א היבשע דאָזע.
אַט שפּרינגט דאָס יענעס אין די אויגן ווי א קאָזע
און אַט א שטעל אוועק זיך גאָר אין נאפאָליאַנ'ס א פאָזע...

גלויבט, אז מיט זיין יעטוועדן געזאנג
ראטעוועט, לכל הפחות, אונדזער וועלט פון אונטערגאנג,
אז גאָרנישטאָ צו'ן אים קיין צווייטער,
אז פריער אָדער שפעטער
אויפגיין וועט זיין רום צעהעלט,
קלינגען וועט מיט אים די וועלט...

מוט די שאלה איס א מאַרע:
„שעקספיר, איך, און בייראָן, און מאַגאַרע —
ווער פון אונדז איז גרעסער?“...
לייענט, לייענט אונדזער שרייבעריסט
די לידער זייערע און ער באשליסט:
„זיי קאָנען מאַקע אויך... נאָר מיינע זענען בעסער“...

פון א בריוו

די קלאַנסט זיך : „אויף דער זיקנה אליין געבליבן,
פארוואָס אזוי לאַנג ניט געשריבן,
געוואָרן אזוי קאָרג אין דיין תל-אביב,
אן אלטן טאָטן צו דערפרייען מיט אַ בריוול“.
ווייסטו דאָך : אויף אונדזער וועלט שוין ווידער יום-טובדיק
און פריילעך,
ווידער קלייבט מען זיך דעם וואָן צו קרוינען פאר אַ מלך...
און איך קלער אלץ : גיי ביים ביז בלוט די ליפּ, פארשווייג עס...
היינט די סטראַ אחראַ און די דאָגות...

דו פּרעגסט ווי גייט מיר אין מיין דיכטונג. —
מיין ליד נאָך אלץ נישט צוגעקלעפט זיך צו'ן אַ ריכטונג...
איך האַלט, אז סיי אין גראַם און סיי אין פּערז, אין ווייסן,
דארף מען שמייסן דעם, וואָס קומט צו שמייסן,
און לויבן דארף מען אלץ, וואָס ליב און טייער...
איך קאָן נאָך אלץ נישט גיין אויף שטריק צי שלינגען פייער...
אַט ווי מיינס אַ „ליבער פריינט“ כּמשך פון זיין דאַען.
וואָס וואַלט באַדיי דאָס העמד פארזעצט אבי צו זיין אַ גאָן...
אגב, שטאַמט ער פון רבנים-יחוס,
אויב איך האָב קיין טעות נישט... און אין זיין דיכטערישער
שליחות

קאָן אַ האָר צעשפאלטן דיר אויף צווייען
און באַזינגען די פּאריאַרעדיקע שנייען...
די אלטע צפּת ביי אים, די מורעשקעס, די קורדן —
אלץ אויסגעקליגלטע אבסורדן...
אַנשטאַט אליין צו ווערן דאָ אַ פּסוק פון תנ"ך,
זיך פּאַשעט אויף זיין פּלאַך

און מעלה-גרהט דא-און-דארט א גרעזל,
און ציטערט פארן קלענסטן ווינטל ווי א העזל...
האט תמיד זייער אן אפענע האנט
צום געמען... און א נמיה צו דער מזרח-וואנט...

דאס אליין. איך גרוס דיר הארציק. אויך מיין חבר סראל
גרוסט דיר. ער, נאך אליין ווי אין די אלטע טעג אמאל,
ווארט, אז גאט זאל אים אראפשיקן א נס
דירעקט אויף זיין אדרעס...

אִינְהַאַלַט

אין זוניקן הי

	מיין קאַפּ שוועבט
9	דורכן פענצטער פון דער באן
10	חדרה
11	רמת־גן
12	נתניה
13	רחובות
15	זכרון־יעקב
17	ירושלים
18	תל־אביב
19	חיפה
23	חיפה
25	יב המלח
27	פארטאָג אין דאָרף .
29	מיטנטאָג
30	דער טאָג נייגט זיך צום פארגיין
31	אַוונט
32	דאָס ליכט פונם טאָג
33	דער נאַוועמבער־טאָג .
35	נאָך טעג, נאָך שווער־באלאָדענע
36	מיר זענען היינט פארטאָג
38	צו חדרה
39	ס'איז אלץ נאָר צום באוואונדערן
40	דו ביזט א דיכטער .
41	א דאָך
43	א ברונעם
46	א פינטעלע
47	עמק־זרעאל
50	יֵם, יֵם, יֵם
52	אויסגעבליט האָט היינט דער מאָרגן
54	חפציבה

פארוואונדעטער ניגון

57	ישמעאל (פאָעמע)
60	ווי לאנג דור נאָך דור .
61	איינזאם און עלנט .

62	און ווער וועט בויען .
64	איר, איינזאמע בערג .
65	דער פארוואַגלטער פרינץ .
66	אליהו און אחאב .
68	מיין ליד
69	א זון אין פארגאנג .
70	א בעטלער .
72	איעדן פרי
73	ארבעטסלאָזע .
74	א קינדיס געוויין .
75	א יינגעלע .
76	דאָס ליד אונטער האנט טוט א צאפל .
77	א פארמאטערטער, מידער .
78	צום ארבעטער .

ש ק י ע ה

81	טרויבנצייט
83	אין א טאָג פון סופוומער .
85	קטיף 1940 .
87	געשרייען .
88	פרילינג .
89	מיין קאַפּ .
91	באלאדע וועגן א שטעטל אין פוילן .
92	באלאדע וועגן פויער .
93	א מחנה קינדער .
95	אין שקיעה-צייט פון מענטש .

א רעגנבויגן אין דער נאכט

99	א וואָרט .
100	צום לאנד כנען .
101	צוגעשמידט .
102	ראובני, דער פאסטעך .
103	ערב זונאוּפגאנג .
104	שטראל און צעשטראל זיך .
106	אייגנלאנד .
107	א חרובע שטאָט .
109	אין שטילקייט פון מדברשע טעג .
111	ווי זעלטן
112	א בוים
113	אין זוניקן הי
114	צו די כרמליבערג .

115	דיינע שיפן
116	מיין גארטן

א א ז י ס

119	ווען זון וואכט־אויף
121	גישט איינמאל שוין
123	פארוואָס
124	האַסט מיך געפירט
125	שבת
126	בין געקומען צו דיר
127	מיר האָבן ביידע פארטאָג
128	און ווידער
129	איך דיינע אויגן

איך און דער קיינער

130	איך הפקר פון מיין וואנדערונג
132	איך שפיטאַל
133	איך
134	קיינער
135	שפיל, פידלער
137	נאך קינדווייס
138	ווי אויפשליסן
139	און אפשר

לויטערע וועגן

140	דאָס לאנד
142	פרייטיקצונאכטס
143	נאָך טרעפט זיך אצינד
144	ליד וועגן בעל־תפילה
145	רואיק

דער סוד פון א שטיין

149	נגב
150	„מערת המלח“
152	א פעלדז
154	איך האָב היינט געפרואווט צו דערגיין
156	א שטיין
158	דער אָדלער
159	די בערג אינעם זונענפארגאנג
160	מיין טראכט איז פון פורפל
162	ליד וועגן גואל

163	דער יינגער מצבה־קריצער
164	די וועלט — אַ ראָד
165	און דאָך
166	צוקונפט
167	דאָס ליד, וואָס מאַנט
168	א פליט
169	מלאך מכאל
170	א חלום
171	שטערן־לאנדשאפט
172	די וואזע
173	צירק־מיידל
174	א וואַלקן
175	די וואַלקנס אינם זונפארגאנג
176	יידיש

טורעם בבל

(סאטירע)

179	טורעם בבל
181	דער אַקס
184	מורעשקעס
187	לארץ הצבי
188	נישט די וועלט
189	איעדן פארנאכט
190	געשיידט האָט א פרוי זיך
191	אין דעם לאַנד פון נויט און יאָך
193	דער גראַפאָמאן
195	פון א בריוו